

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Let ljudstvu v pouk in zabavo.

Prejemnik tega lista
se v delnici in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Iskalci se ne vro-
šajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Da časnik se plačuje
od navadne vrtnice,
še se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Iskalci se sprejemajo
do ure polnoči.

Štev. 51.

V Mariboru, dne 22. decembra 1904.

Tečaj XXXVIII.

Slovenski možje, na noge!

Shod nemškutarskih pristašev se je zadnjo nedeljo, dne 18. t. m. slabo obnesel. Ako bi jim ne prišli socialdemokratski delavci in nemški mladiči iz mesta na pomoč, potem bi ostala velika zborovalnica prazna. Kaki »kmetje« so imeli zadnjo nedeljo prvo besedo, treba nam je imenovati le predsedništvo in govornike. Predsednik je bil trgovec Štuger, zapisnikarja mestni učitelj Sedlatscheck in odvetniški uradnik Srpp, govorniki so bili: meščan Girstmayr, vino-tržec in meščan Pfirmer, pek in meščan Ornig, pisarniški uradnik Vidmar, delavski tajnik Muhič, črešnevske »kmet« Kresnik in šentjakovski »kmet« Škof. Ti vsi skupaj niso poklicani govoriti v imenu slovenskega spodnjestajerskega kmeta. Ti ljudje pa tudi nikdar niso volili naših slovenskih poslancev, zato tudi nimajo pravice, dajati zaupnic ali nezaupnic našim poslancem. In če to storijo, smešijo se samo, ker govorijo, kjer jih nihče ne posluša.

Da pa se da slovenskim kmetom volilcem priložnost, da slišijo svoje poslance in jim povedo svoje želje, sklicuje se za dne 27. decembra shod slovenskih kmetov volilcev v Maribor, ki se začne ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu.

Že zadnjo nedeljo so se stajerčijanski pristasi osmešili pred javnostjo, ker se jih je zbralo tako malo število, da so morali z meščani napolnjevati zborovalno dvorano. Dne 27. decembra naj jih osmešijo zavedni slovenski kmetje v drugokrat s tem, da pridejo v celih trumah na zborovanje. Naj Maribor vidi, kako mlo kmetov se je izneverilo svoji narodnosti, naj vidi, da se naši kmetje ne obešajo zaradi praznih besed na nemške meščanske škrice, ampak svojo bodočnost si gradijo v lepi složnosti s svojimi najboljšimi sinovi.

Na shodu bodo poročali naši poslanci o svojem delovanju oziroma postopanju v delnem in državnem zboru, a volilci so poklicani, da jim naznanijo vse, kar želijo o njih ali kar se jim ne dopade. Vsakdo bo smel govoriti!

Slovenski možje, na noge! Pridite dne 27. t. mes. v velikem številu na slovenski kmetški shod v Maribor!

Širimo naše časnike!

Želje ničesar ne store
Ne slova mnogo več, —
V dejanju le pokaži se
Bojovník ti goreči!

Alastor.

Te besede pesnikove so vredne popolnega uvaževanja. Naša domovina ima le pre-

več ljudi, ki ji pač žele dobro, a za njo ne store ničesar. Kaj čuda zato, da se je v mnogih krajih vsled naše nedelavnosti silno ugnezdil sovražnik, kjer se pred leti ni bilo sluha o njem. Ne prikrivajmo si bridke resnice: sami smo krivi na mnogih krajih našega nazadovanja. Spali smo in sovražniku je bilo lahko posejati med žlahtno pšenico ničvredno ljuliko — ostudnega »štajerca«. So župnije, kjer se prej ni nič storilo za razširjenje naših dobrih listov, ki so sedaj polne gnjilobe. Ko se je to grdo berilo ugnezdilo, ga je marsikje težko odpraviti. Veliko je treba truda, a uspehi so čestokrat majhni. Sicer pa ne smemo omahnuti v delu, resnica mora prej ko slej zmagati. Škoda je pač za mnoge nesrečne žrtve znanega lista. Mnogi so prišli po njem ob vso vero, ob vsako pošteno misljenje, postali so, dasi naši bratje, zavezniki naših najhujših sovražnikov, da imamo jih že, kakor je vsem znano, ki so po tem listu srečno prišli — na vislice. Proč toraj s takim peklenskim berilom!

Da omejimo, da uničimo pogubni vpliv tega lista, njegovih pristašev in nemškutarsko-luteranske stranke, ki stoji za njim, širimo z vsemi močmi naše katoliške liste, zlasti še naš list, ki se že 38 let uspešno poteguje za naše verske in narodne svetinje. Delu nasprotnikov postavimo nasproti naše delo. »Slov. Gospodar« in »Naš Dom« morata priti v vsako pošteno krščansko slovensko hišo. Kar je dobrih ljudi v katerikoli občini, obožujemo jih z našim listom, da bodo vedeli braniti našo sveto stvar, da se bodo tudi vojskovali za njo. To je najboljši način, po

Listek.

† Alojzij Velebil.

(Iz nagrobnice, katero je govoril prof. dr. Medved.)

Starodavna župnijska cerkev pri Sv. Petru poleg Maribora gleda mnogokrat slovesnosti, ki napolnjujejo človeška srca z najslajšim veseljem, z rajsko radostjo...

Toda — kaj občutijo danes naša srca?

Oh, samo grenko žalost, samo bridke bolečine, samo gorje nad prehudo izgubo, ki nas je neusmiljeno zadela.

Ob tihi trugi stojimo. V njo smo položili truplo premilega nam moža; njega, ki smo ga vedno tako zelo ljubili, ki bi ga še tako radi med seboj imeli, njega, ki ga bomo tako težko pogrešali!

Blagorodni in obče spoštovani gospod Alojzij Velebil, veleposestnik pri Sv. Petru, je umrl dne 19. listop. 1904 v 62. letu svoje starosti; že leži tu pred nami z namenom, da ga izročimo v naročje matere zemlje.

O — koliko in kaj smo z njim k večnemu počitku položili! Kakšno blago srce boš ti, grob, odslej zakrival!

Nepozabljivi rajnik g. Velebil je bil mnogo

let cerkveni ključar župnijske cerkve pri Sv. Petru. Z vso skrbjo in gorečnostjo je opravljal dostikrat težavno in požrtvovalno službo; župnijska cerkev mu je bila rajsko veselje, njej služiti mu je bila sveta dolžnost. To je hvalevredno znamenje, kako je on bil sveti cerkvi vdan, zraven je pa to tudi najlepše priznanje, kako da so ga vrli in vneti dušni pastirji pri Sv. Petru v tej službi čislali in cenili.

Bil je rajnik tudi več let župan pri Sv. Petru. Njegovi soobčani mu niso mogli večje časti skazati, kakor da so ga za svojega župana izvolili ter mu izročili skrb za celo obširno sosesko. Kakor vnet gospodar za svoje posestvo, tako se je potegoval pokojni Velebil vsikdar za svojo občino ter je na ta način opravičil neomejeno zaupanje svojih sosedov. S previdno modrostjo in z veliko izkušnostjo je povsod povspeševal blagor svoje občine.

Boril se je vedno za svete pravice svojega milega naroda, kojega zvestega sinu se je vselej z navdušenjem imenoval in spoznaval, kajti bil je značajan mož, mož v besedi in dejanju!

Mnogoterim prijateljem bil je res odkritosrčen prijatelj, ljubezniv s svojim prijaznim obnašanjem, postrežljiv s svojim plemenitim srcem; daleč naokoli je bil po teh svojih

lepih lastnostih znan in zaraditega tudi povsod priljubljen.

Ubogim revežem in sirotam je bil blag dobrotnik; njegova hiša je bila siromakom vedno odprta; marsikatero solzo je obrisala njegova očetovska dobrotljivost; marsikatero srce bo še dolgo let milo klicalo in vpraševalo: kje so preblagi oče Velebil?

Kako tedaj ne bi za njim žalovali mi vsi, kako ne bi plakali ob njegovem grobu!

Neizmerno težko nam je, posloviti se od preljubega rajkega. Srce nam bo vztrepetalo, ko bomo čuli grometi težke grude po njegovi trugi; ustnice se nam bodo tresle, ko mu bodo sedaj zadnjič rekly: Z Bogom!

In vendar mora priti — le-ta žalostni: Z Bogom!

Z Bogom! naš nepozabljivi gospod Alojzij Velebil, tako ti kliče vsa šentpeterska župnija, katero prezgodaj zapustiš.

Z Bogom! ti kličejo tvoji mnogoštevilni prijatelji in znanci, katerih srce si samo sedaj ranil, ko si se od njih ločil.

Z Bogom! ti kličejo tvoji odlični sorodniki, katerim si bil čast in ponos, pomočnik in dobrotnik.

Z Bogom! ti kličejo tvoje štiri hčere, ki v tebi izgubijo svojega rednika, svojo zaslombo, svoje upanje.

katerem ohranimo naše ljudstvo katoliško in narodno.

Za širjenje časnikov je čas o božiču, o novem letu najugodnejši. Naj se tega dela nikdo ne sramuje, najbo kdorkoli. Koga bi naj bilo sram svetega narodnega dela? Pač nobenega pravega rodoljuba! Kdor ljubi gnjili mir, — pomaga nasprotnikom. Ko pastir narodov spi, žanje sovražnik. Na delo torej, vrla naša duhovščina, vi vneti vagojitelji naroda, učitelji po župnijah, na delo vi kmečki rodoljubi, vi zavedni mladeniči in ve navdušene mladenke po naših vaseh!

Vsak izmed vas si takoj napravi zapisnik naročnikov našega lista v župniji ali občini. Kdo ima list, ne bo težko izvesti. Tak zapisnik bo vsakemu povedal dovolj. Imamo že žal, mnogo krajev, kjer naš list ni tako razširjen, kakor bi moral biti. Tu in tam se naročniki lahko preštejejo na prste. Kajpada pa imamo že dokaj župnij, v katerih dosega število naročnikov naših 100 in še več. Sploh veljav načelo: vsakemu našemu pristašu naš list v roke! Če tega ni možno do pičice izvesti, skrbite, da bodo list imeli vsaj vsi veljavnejši možje, ki imajo pri občini važno besedo. Kjer ne boste poskrbeli za to, mora propadati naša stvar, ker nasprotniki delujejo neumorno. Pomagajte ljudem pri naročanju! V vsaki občini ali župniji naj bi se našel kdo, ki zbira naročnino od naročnikov, tako da ljudje lahko vplačujejo male svotice. Ako se pristasi brezverskih časnikov toliko trudijo za ničvredno stvar, zakaj bi se mi ne trudili za stvar, od katere je odvisen naš častni in večni blagor?

So ljudje, ki ljubijo samo nabožno berilo. Tem pa oskrbite »Glasnik najsv. Src« ali »Bogoljuba.« Eden katoliški časnik, bodisi že političen ali nabožen, imej vsaka slovenska hiša. Ko to dosežemo, bo bolje za nas Slovence. Zadosti še imamo dobrih ljudi, manjka jim le poduka, izobrazbe ter srčnosti za delo. Vsega tega pa se bodo navzeli iz dobrih časnikov, ki so dandanes res pravi apostoli versko narodnega mišljenja in delovanja, rodoljubom duhovnim in posvetnim najboljša podpora.

Znani so nam rodoljubi, ki so našemu listu in drugim dobrim listom pridobili na krajih svojega delovanja na stotine in stotine naročnikov. Sad takega postopanja je zavednost dotičnih krajev in narodne volitve. Kako je dostikrat marsikdo silno hvaležen za to, da se ga je pridobilo za dober časnik. O naše ljudstvo je dobro, predobro v svojem jedru, ohranjamo ga torej po dobrem časopisju vedno takega!

Da bi pač te vrstice uživali vsi, ki resnično ljubijo svoje ljudstvo! Sedaj se nudi vsem tako lepa prilika za širjenje časnikov. Novo leto se bliža in nas vseh želja je, da bi bilo leto napredka in zmaga za naš narod, to pa bode, ako se vsi poprimemo narodnega

Najganjlivejši in najžalostnejši: Z Bogom! ti pa kliče tvoja zapuščena soproga, osirotela vdova, kateri je s teboj za vselej zašlo solnce zakonske sreče, solnce zemeljske sreče sploh...

Vendar — ne žalujmo preveč! Ob tem grobu nam ni treba obupati. Ob grobu pokojnega Velebila sladi čašo naše žalosti mogočno tolažilo.

Le-to tolažilo je naše neomahljivo prepričanje, da bo večni sodnik rajnemu Alojziju milostljiv. Da! milostljiv mu bode večni sodnik, pravim, ker je neskončno pravičen in zvest svojim obljubam, ker hoče tisočero dati svojim vernim vse, karkoli jim je obljubil ter jim bogato vse povrniti, karkoli so mu isti dobrega storili.

O Jezus, ti si nekaj rekel pred svojimi apostoli in pred vsem ljudstvom: »Kdorkoli spozna mene pred ljudmi, njega bom tudi jaz spoznal pred svojim Očetom, ki je v nebesih.« Jezus, rajni, ob katerega grobu stojimo, Te je vedno spoznaval, rad in z veseljem spoznal. Priča za to je vsa št. peterska cerkva, ki ga je videla vsako leto večkrat

dela in spravimo v vse naše slovenske hiše naše dobre katoliške časnike, zlasti še naš list. Govorili, navduševali smo že dovolj, naj slede tudi dejanja!

Cemu ves hrup? Čemu besed?
Na delo rajši vsak —
Naj bo mu vsak prekratek dan,
Prezgoden vsak mu mrak!

Rusko-japonska vojna.

Na suhem.

Odkar se je vršila sredi oktobra ob Šahu in Hunhu velika bitka, ni na bojišču nobenih važnejših dogodkov. Dolgotrajni mir, ki sledi tem krvavim bitkam, nam kaže, da sta obe armadi vsled zimskega časa ovirani, bojevati se v večjem obsegu. Strupen mrz, ki pade po noči 20 stopinj pod ničlo, povzroča vojakom mnogo trpljenja, in globok sneg pa ovira premikanje čet ter dovažanje potrebščin po slabih mandžurijskih cestah. Male praske, posebno na krilih obeh armad, se seveda vrše vsak dan. Splošno se pa Rusi in Japonci drže svojih močno utrjenih postojank, ki so jih utrdili zadnje štiri tedne. O teh utrdbah, ki so jih zgradili Rusi in Japonci, se poroča, da se ruske utrdbе raztezajo od Tavananqua na spodnjem delu Huhna, zahodno od železnice, do Tančena na levem krilu, in sicer so glavna stališča prirejena vzhodno od železnice na desnem Šahovem bregu. Ta so v izbornih stališčih nastavljeni težki topovi ter postavljene utrdbе z veliko natančnostjo, nadalje prostori, varni pred bombami itd. Tudi Japonci so se na mestu prejšnjega prodiranja na tem delu bojišča omejili na brambo svojih že posejanih stališč ter so, kakor Rusi, celo svojo armado postavili v utrjenih taborih za mogočnimi utrdbami. Sploh se pa vrši sedaj v Mandžuriji kaj čudna vojska, ker stojita na mali razdalji, na primeroma malem prostoru dve posebno močni armadi že več tednov skoro popolnoma mirno.

Kuropatkin je zelo močno utrdil stališče svoje armade v Mandžuriji. Mislimo si nekoliko vzvišeno ravan. Najprej so spredaj pred vzhodom izkopane rove, ki se razširjajo v enakih razdaljah v čveterokote, v katerih so globoke jame. Nato pride plot iz bodečih žic, za tem pa več vrst takozvanih volčjih jam, ki se vlečejo okoli in okoli vsega tabora. Na dnu vsake jame je obrnjen navpik oster kol, na katerega se sovražnik nasadi, kadar pade v jamo. Jame so večinoma nalahko zakrite z bičjem. Vmes pa je napeljana gosta mreža bodečih žic, v katero se vjame napadalec, ki ne more prej naprej, dokler ne potrga in odstrani vseh žic, ker tudi če jih poreže, ga še vedno zadržujejo, da ne more naprej. Skozi ozki vhod se pride v predvor taborišča. Najprej je na levi in desni širok in globok jarek, ki je napolnjen z vodo. Več

sprejemati sv. zakramente; priča ste vi, ljubi možje od Sv. Petra, med katerimi je vaš pokojni župan se udeleževal vseh cerkvenih pobožnosti, ki jih vi skupno tako lepo opravljate, kakor le malokje ali morebiti nikjer v celi škofiji; priča za to je pobožno krščansko življenje v Velebilovi hiši, koje je on vodil in z vzpodbudljivo besedo, kakor tudi s prelepim vzgledom oživljal.

Jezus, Ti si dal slovesno obljubo, rekoč: »Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bode dosegli!« Vemo torej, da gotovo svojega usmiljenja tistemu ne boš odrekel, kojega srce je usmiljenja vedno plamtelo.

O Izveličar, Ti si rekel: »Če kdo meni služi, naj gre za menoj in kjer bom jaz, tam bo tudi služabnik moj, in če kdo meni služi, njega bo Oče ljubil.« Ne boš tedaj, dobrotljivi Odrešenik, tistega zavrgel, ki Ti je vedno po svojih močeh služil; naj pride tje, kjer si Ti — v večni raj, v neskončno veselje!

vodnjakov neprenehoma napolnjuje ta jarek. A tudi v njem je vse polno kolov, med katerimi je napeljana bodeča mreža, tako da ga ni mogoče preplavati. Tudi pred vhomom je zopet bodeč plot. Zdaj se pride do nasipa v podolgastem polkrogu, ki je dvojen, tako da se moštvo lahko skrije v njem pred topniškim ognjem. Zatem se pride še le do nasipa, ki obdaja pravo taborišče. Ta je izpeljan v obliki trikotnika z nalomljenimi stranicami in ves nasajen s topovi, zlasti ob voglih. V sredi je pa prostor za vojaštvo. Izkopane so jame v zemljo in postavljene nizke lope, vse pa pokrite z debelo plastjo prsti, katera daje popolno varnost pred bombami in granatami. Tu leže vojaki, kadar so prosti službe. Podobna skrivališča so še ob zadnjem nasipu. Seveda so te priprave samo za brambo, ne pa za napad. Gotovo so se tudi Japonci utaborili na podoben način. Iz tega pa tudi spoznamo, zakaj je vojska v Mandžuriji zastala. Noben nasprotnik neče zdaj v hudi zimi vun iz utrjenih brlogov, katere si je s toliko težavo naredil.

O vprašanju, kdaj bodo Rusi v Mandžuriji pričeli s prodiranjem ter o splošnem položaju, se je izrazil tudi odposlanec Kuropatkina, grof Adlerberg, ki je došel v Petrograd, sledeče: »Za sedaj mislijo Japonci le na brambo; ne da bi začeli s prodiranjem. Dobro razumejo, kolike izgube so trpeli, da so prišli do reke Saho. Toda dosedaj so imeli pred seboj le slabotnega sovražnika, sedaj pa, ko stoje pred grozečo in veliko silo, jim ne preostaja drugega, ko misliti na brambo. Na to delajo sedaj z vsemi silami. Japonci ne morejo sedaj vojevati niti majhnih konjeniških napadov, ker nimajo za to pripravne konjenice; ruska konjenica pa je sposobna za velike boje. Kar se tiče splošnega prodiranja ruske armade, je po grofovem mnenju za sedaj še ni pričakovati. Rusi ne nameravajo pričeti pred koncem januarja ali začetkom februarja. Vendar bodo imeli gotov uspeh. Tudi morebitni slučaj ne bodo izpremenili sklepa. Sploh ni dvoma nad premočjo ruske armade in vsi, od generala Kuropatkina do zadnjega vojaka gledajo mirno in samozavestno v prihodnost.

Zdaj je došel tudi že poveljnik tretje mandžurijske armade Kaulbars na bojišče in kmalo bo tudi cela njegova armada zbrana. Potem bodo imeli Rusi kakih 80.000 vojakov več kakor Japonci.

Na morju.

Baltiško brodovje bo te dni došlo k otoku Madagaskar, kjer se bo pripravilo na nevarno, osodopolno pot. Togo vo brodovje jih bo najbrže čakalo pri Peskadorskih otokih, katere Japonci utrjujejo, da bi jim služili za podlago v boju z baltiškim brodovjem. Prednje ladje pod admiralom Uriu, o katerih smo že poročali, pa so baje pri Natunških otokih. Japonci so šli ruskemu brodovju za to tako daleč nasproti, ker se bojijo, da bi Rusi posedli najjužnejši otok Formosa. Vse ruske ladje, posebno pa prevozne, so napoljene vojaštva. Kaj nameravajo Rusi s temi in kje jih bodo izkrcali, to skrbi Japonce.

Tudi ne vedo kje bo plul Roždestvensky. Japonske križarice se pripravljajo, da ga sprejmejo pri Malaškem in Zonskem zalivu. Morajo se toraj razdeliti na dva dela. Kaj pa, če Roždestvensky plove po širokem morju okoli Avstralije? Če misli Togo tudi na to, mora deliti svoje brodovje na tri dele. In če tak del trči na Ruse, je izgubljen. Roždestvensky bo seveda skrival svoje namene do zadnjega.

Port Artur.

V Čifu se je dne 16. t. m. v resilnem čolnu pripeljalo iz Port Arturja šest ruskih vojakov in en častnik. Prinesli so s seboj važna poročila, katera so oddali ruskemu konzulu. Ti Rusi izjavljajo, da so poročila o poškodbi portarturskih ruskih ladij večinoma neresnična, istočasno pa zatrjujejo, da se je Rusom posrečilo, potopiti dve ali tri japonske

torpedovke in eno veliko japonsko bojno ladjo. Neki sel, ki je prišel v Čifu, pripoveduje, da se je pretekli mesec osem milj od Ljaotešana potopila neka velika japonska bojna ladja, na kateri je bil menda en japonski admiral. Položaj v trdnjavi nikakor ni tako slab, kakor zatrjujejo Japonci. V Port Artur prihaja mnogo džunk z živili. Zadnji teden so pripluli v Port Artur trije veliki ameriški parniki z živili in streljivom. Da prihaja toliko ladij v Port Artur, potrjuje dejstvo, da je večina japonskega brodovja šla v domače luke v popravilo. Tam jih hočejo pripraviti za sprejem baltiskega brodovja.

Kakor poroča Togo, se je ponesrečilo pet torpednih napadov na portartursko brodovje. Japonsko torpedno brodovje je v noči na 12. t. m. izvršilo dvakrat napad in v noči na 13. t. mes. trikrat. Torpedovke so vedno naletele na silen sovražni ogenj. Ena torpedovka je postala nezmožna za boj. Tri druge so bile zadete po enkrat. Ena torpedovka se sploh ni vrnila. Zakaj napadajo Japonci brodovje, katero so že pred dobrim tednom uničili? S tem sami izdajo, da so pretiravali!

Učegli iz Port Arturja tudi pripovedujejo, da so japonska poročila o uspehih pri obleganju močno pretirana. Rusi imajo še v svoji oblasti severne in vzhodne utrdbe. Važnejše utrdbe Japonci sploh nobene še niso dobili. Trdnjava se ne bo kmalu udala. Japonci so pri naskoku na »grič 203 m« izgubili tekom dveh ur 12.000 mož. Komaj so pa grič zasedli, morali so ga pustiti, ker Rusi lahko streljajo iz starih glavnih utrdb nanj in bi zahtevala njegova posest preveč žrtev. V času, ko so se odpeljali, ni imela te točke nobena stranka zasedena.

Up Japoncev, da vzamejo Port Artur do bojiča, se ni izpolnil. Zdaj so si postavili zopet nov rok, pa malo daljši. Do marca, pravijo, bo trdnjava njihova. Toda med tem že pride baltisko brodovje tja. Torej je treba to prej premagati, potem še le naj mislijo na Port Artur. Torej marca hočejo imeti Japonci trdnjavo. Bomo videli!

Politični ogled.

Štajerski deželni zbor jo sklican na kratko zasedanje na 28. t. m. Njegova glavna naloga je, odobriti proračun za prihodnje leto, potem pa bo odgođen. Teda ali se odobri proračun, ali ne, zavisto je od slovenskih poslancev. In kaj mislijo ti storiti, slišali bomo dne 27. dec. v Mariboru.

Pomnoženje naše armade. Avstrijska armada bo zdatno izpremenjena. Preosnovno bodo izvršili stopnjevanje 1. 1905. 1906. in 1. 1907. Listi poročajo o armadni preosnovi sledeče podatke: Naša armada obstoji v mirovnih časih iz 31 pehotnih divizij, 9 deželnoobrambovskih in 7 honvednih divizij. Skupno ima torej naša armada 47 pehotnih divizij. Dve pehotni diviziji sta oboroženi za službo v gorah in imata torej tudi gorsko topništvo. Ker je 42 divizijskih topničarskih polkov, bodo ustanovili še tri nove topničarske polke. Korno topničarstvo bode ostalo, a dobil bo vsak armadni voj še havbično divizijo. Izkušnje v rusko-japonski vojski uče, da so za uspešno vojevanje potrebni tudi težki topovi. Tirolska gorska topničarska divizija bo pomnožena z dvema baterijama. V Bosni in Hercegovini bodo ustanovili še eno gorsko baterijo. Konjeniske divizije imajo sedaj 8 baterij; ustanovili bodo še dve, ker obstoji naša konjenica iz 5 konjeniskih divizij in 5 samostojnih konjeniskih brigad. Na novo bodo ustanovili oblegovalne havbične divizije. Sčasoma bo dobil vsak armadni voj samostojno oblegovalno havbično divizijo, izvzemši 15 voj v okupacijskih deželah. Trdnjavsko topničarstvo ima dosedaj 6 polkov in 3 bataljone, skupno 18 bataljonov. Ustanoviti nameravajo še dva bataljona, ker dosedanje število ne zadošča za vedno nove utrdbe, katere so

bile zadnji čas dograjene v okupacijskih deželah, na Tirolskem in pa v Galiciji. V Bosni in Hercegovini so sedaj štirje pehotni polki in en lovski bataljon. Ustanoviti nameravajo 4 nove lovske bataljone. Na novo bodo ustanovili en brzojavni bataljon in pri vsaki pehotni diviziji in gorski brigadi brzojavno patroljo. Pri trenu bodo ustanovili tri nove eskadrone. Nadalje bodo ustanovili oddelke s strojnimi puškami. 10 konjeniskih divizij dobi 2 sekciji in vsaka gorska brigada dobi 2 strojni puški.

Sloga med bolgarskimi in srbskimi visokošolci. Iz Belgrada javljajo, da se je v nedeljo predpoldne vršila v stolni cerkvi v Belgradu zadušnica za vojake padle v bolgarsko-srbski vojni l. 1885. Službi božji, ki so jo naročili srbski visokošolci, je prisostvovalo tudi odposlanstvo bolgarskih dijakov. Tako službo božjo prirede tudi bolgarski dijaki v Sofiji, kamor je odpotovalo odposlanstvo srbskih dijakov iz Belgrada.

Dopisi.

Iz Sesterž pri Ptuj. (Okrajni zastop.) Prestrašili smo se, ko smo čitali v »Slov. Gosp.«, da so okrajne dokladi zvišane na 40 odstotkov. Odkod bomo vzeli denar? Slaba letina je bila, in drugega nimamo, da prodamo kakor kak voz sena. Toda še tega ne bomo mogli nikamor spraviti, ker imamo do okrajne ceste okoli sedem kilometrov. Premisli si, dragi čitatelj, ali je še kaj hujšega, kakor če kmet ne more spraviti svojih pridelkov zaradi pomankanja vozne ceste pred kupca? Po pomankavni vozni davku 40% bomo plačali okraju na leto tisoč kron, dobili pa nič! Slovenske okrajne zastopnike prosimo, naj zastopajo naše zahteve in naj Nemcem in graščakom pošteno nabrusijo ušesa. — Več Sesteržanov.

Iz celjskega okraja. (Nemškutarski pljuvalnik.) V novejšem času se je začelo jako živahno gibanje proti — jetiki. Na Štajerskem — vsaj v celjskem okraju — so po različnih uradih nabite tablice z navodili, kako se zabrani razširjanje imenovane nevarne bolezni. Obenem je stroga prepoved: ne pljuvati na tla. Tudi za sosedno Kranjsko smo videli jako stroge ukaze v tem oziru. Kakor pri nas, tako tudi na Kranjskem tirjajo povsod nastavljanje pljuvalnikov. Zastran pljuvalnikov se še posebej zahteva, da se morajo »vsak dan izprazniti v stranišče ali v kanal, potem pa očistiti z vrelo vodo.«

Gotovo je, da je jetika smrtno-nevarna bolezen za človeško telo. Po vsej pravici se imenuje »kuga.« Še veliko hujša kuga pa je za slovensko narodnost — nemškutarija. Kakor jetika spodjeda zdravje človeškega telesa in ga konečno uniči, enako in še hujše spodjeda nemškutarija slovensko narodnost, in vse sile moramo napeti, da je popolnoma ne uniči. In kakor se učeni zdravniki trudijo iznajti sredstev zoper »morilko človeštva«, zoper jetiko, enako se narodno misleči močje na Slovenskem trudijo, da zatrejo z različnimi sredstvi skrajno škodljivi vpliv nemškutarije. V zgoraj imenovanih navodilih je n. pr. eno sredstvo zoper jetiko »dobra in tečna hrana.« Temu sredstvu zoper jetiko podobno je sredstvo zoper nemškutarijo — dobri slovenski časniki. Imenovana navodila svare tudi pred alkoholom, češ, »pijanci največkrat obole.« V narodnem oziru je enako treba svariti pred alkoholom, zakaj pijanci so največkrat nemškutariji.

Mislimo, da smo dokazali sorodstvo med jetiko in nemškutarijo. Res v mnogih ozirih ste si podobni. — Samo v eni reči se ne ujemate, v tej ste si naravnost nasprotni, a če hočemo, dokazemo tudi v tej reči sorodstvo. In ta reč je pljuvalnik. Med tem ko je namreč pri jetiki pljuvalnik potreben, da se po mogočnosti zmanjša nevarnost razširjanja bolezni, je pri nemškutariji ravno pljuvalnik

tisto sredstvo, s katerim se nemškutarija — razširja. In ta nemškutarski pljuvalnik je — ptujski »Štajerc«! Ta pljuvalnik so naredili in postavili vsi tisti, ki tvorijo nemškutarsko bando po Štajerskem, Koroškem in Kranjskem in redno ti tudi večinoma pluvajo vanj, in vsakih 14 dni razliva se njegova vsebina po slovenskih zemljah, da tako razširja kugonemškutarijo. Kako dobro bi pač bilo, ko bi se posestniki tega pljuvalnika ravnali po predpisu, da se namreč pljuvalnik mora »izprazniti v stranišče ali v kanal«, saj za drugo tako ni!

H koncu svojega zdravstvenega razmotrivanja še par opomb. Ne da se tajiti, da je pljuvalnik napravil med slovenskim narodom precejšnjo škodo s tem, da je skozi 5 let razlival nalezljivo kugo — nemškutarijo po naših zemljah. Dolžnost vsakega poštenega Slovenca je toraj, da po mogočnosti omejuje njegov nevaren vpliv. Rodoljubi, odpirajte posebno sedaj ob koncu leta oči tistim zislepencem, kateri so dosedaj zajemali — brrr — iz pljuvalnika. Ko enkrat spoznajo njegovo pravo vsebino, se ga bodo sramovali in ogibali. Na Dobrni n. pr. se je splošno udomačilo ime pljuvalnik za ptujski kramarski listič. Noben pošten Slovenec mu ne reče drugače in vse njegove pristaše začelja je biti sram, ker morajo poslušati, da so dosedaj častili stvar, v katero drugi — pljujejo. In tako naj bo tudi drugod, in kmalo bo nalezljiva bolezen — nemškutarija sama postala jetična in — pljuvalnik bo strl! Dobre slovenske časnike v roke, pljuvalnik pa v »stranišče ali v kanal«!

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Odlikovan rojak. Cesar je podelil ministerijalnemu namestnemu tajniku v ministrskem predsedništvu, dr. Ivanu Žoligariu viteški križ Franc Jožefovega reda.

Spošte. Za poštnega konceptnega praktika je imenovan pravnik g. Klemen Vobič. — Med pošto Št. Lovrenc nad Mariborom in postajo Št. Lovrenc bo odsedaj vožna pošta k vlakoma, kamor je dosedaj hodil poštni pot.

Iz šole. V prijaznem trgu Šostanj razpisano je definitivno učiteljsko mesto na tamošnji šestrazrednici do 28. decemb. 1904. Šola je v II. plačilnem redu.

Mariborske novice. Cerkvenik mariborske stolnice je opazil dne 14. t. m. zvečer, ko je hotel zapreti cerkev, v cerkvi skritega človeka. Cerkev je takoj zaprl ter poklical policijo, ki je našla v cerkvi skritega 17letnega Franceta Klemenčiča, rojenega v Ljutomeru, pristojnega v Čakovec. Pri sebi je imel dvoje vitrihov. Eno skrinjico za milodare je mladi tat deloma že odprl. Oddali so ga sodišču.

Nemška nestrpnost. V Mariboru so dne 14. dec. občinski očetje sklenili, da mariborske trgovine ne smejo imeti nobenih napisov v slovenskem jeziku. Zopet znamenje, kako Nemci mrzijo vse, kar je slovenskega, razven — denarja. Mariborski trgovci živijo le od slovenske okolice, a na svojih trgovinah ne smejo imeti slovenske črke! Da bi Slovenci bili zavedni, odgovorili bi lahko sedaj na celem Spodnjem Štajerju po znanem reku: Klin s klinom! Vse slovenske občine naj sklenejo, da ne sme biti na njihovem ozemlju nobenega nemškega napisa. Če pa ga kak nemškutar noče odstraniti, naj se odstrani na občinske stroške! Spodnji Štajer bi dobil s tem slovensko lice. Da pa bodo mariborski Nemci postali bolj mirni, morali bi mariborski Slovenci skrbeti, da se nastanijo v Mariboru slovenski trgovci. Potem lahko na enake občinske sklepe odgovorimo: Svoji k svojim! In kaj bi se zgodilo? Vsi nemški trgovci bi šli z metri nad občinske očete ter

bi jih pretepali, da pridejo do treznih misli. Z druge strani pa bi v Mariboru dobili ne samo slovenske napise, ampak tudi slovenske meščane. Glavno besedo pri omenjenem sklepu občinskega zastopa sta imela stari dr. Lorber in drogerist Wolfram v gosp. ulici! Prvi je rojen Slovenec, drugi rojen Čeh. Taki so navadno najhujši!

Ljubljana za mariborske Slovence. Nestrpnost našega mariborskega občinskega sveta, ki je prepovedal po mestu slovenske napise in izveske, je vzbudila tudi pri naših ljubkih v beli Ljubljani živo ogorčenje. V seji ljubljanskega občinskega sveta je župan Hribar s krepkimi besedami obsodil krivični sklep mariborskih občinskih očetov. Vse ljubljansko časopisje s soglasjem pozdravlja izjavo g. župana.

Mariborsko nemštvo. Iz dežele se nam poroča: Novica, da so mariborski mestni očetje prepovedali v Mariboru izobešati pri trgovinah slov. napise, nas je zelo razveselila. Vsaj nam spričuje, da mora nemškimi trgovcem slaba presti. Slovensko ljudstvo namreč vedno bolj spoznava svojo dolžnost, da treba tiste podpirati, ki ne ljubijo samo slov. groša, marveč spoštujejo tudi slov. jezik! Nemci menijo, da, če ne bo slovenskih napisov, se bo Slovenec zmotil zopet v nemško trgovino! Toda temu se da opomoči. Jaz menim tako-le: Slovenski trgovci in obrtniki naj pridno inserirajo v slovenskih časopisih ter naj z dobrim blagom postrežejo svojim odjemalcem! »Slov. Gospodar« in »Naš Dom« naj bi prinašala seznamek slovenskih trgovcev! Slovensko občinstvo pa naj bi se pridno držalo gesla: Svoji k svojim! Tako bi Nemcem pokazali, da ne živimo mi od njih, ampak oni od nas! Kaj menite?

Britke jim je pravil namreč Nemcem na njihovem nedeljskem oje-shodu socijaldemokrat Mubič. Da so mestjani krivi narodnega sovraštva, ker oni psujejo in ščuvajo proti Slovincem. Kot priliko je navedel odluk mariborskega mestnega sveta, da se morajo odstraniti slovenski napisi. Ostro je napadal nemško ljudsko stranko, h kateri pripadajo navzoči poslanci Pfirmer, Štigger in Ornič, ker je bila proti razširjanju volilne pravice. Navzoči socijaldemokrati pa so klicali: pfuj! pfuj! In vse te britke resnice so ti nemški velikani slisali na lastnem shodu in so jih morali mirno požreti. Tako slaba in brez organizacije je nemška stranka v Mariboru!

Upravna Pesnice. Štajerski deželni odbor obstoji že nad 30 let. Vseh teh 30 let imajo Nemci večino v njem. Slovinci so prosili za upravo Pesnice in drugih rek ter potokov, odkar obstoji štajerski deželni zbor. Toda v teku teh trideset let se štajerskemu deželnemu zboru, to se pravi Nemcem, ni mudilo, da bi upravljali Pesnico. Letos, dne 4. novembra so začeli slovenski poslanci v deželnem zboru obstrukcijo, ker se nemška večina ni ozirala na njih zahteve. A poglejte nemško poštenost! Nemci so začeli takoj kričati: Radi bi upravljali Pesnico, toda slovenski poslanci obstruirajo. In o tem so hoteli prepričati javnost tudi na zadnjem nemškem zborovanju v Mariboru. Kdo je zakrivil upravo Pesnice, o tem se bo razpravljalo dne 27. decembra na slovenskem shodu v Mariboru.

Šentjakobski Škof je zadnje nedeljo na zborovanju v Mariboru govoril, ali resnično povedano hotel govoriti nemški. Če nam Škof obljubi svoj novonasajen vinograd, za katerega se ima zahvaliti slovenskim poslancom, mi ne moremo povedati, kaj je govoril. Bila je strašanska klobasarija, pri kateri so imeli vsi zborovalci velikansko zabavo, Škofu pa so se hlačice tresle. Gospod Škof, kdor ne zna nemški, naj ne govori nemški, sicer se osmeši pred celim svetom, kakor vi zadnje nedeljo. Gotovo je, da je Škofova zvezda vsled zadnjega govora tudi pri Nemcih popolnoma obledela, ker so videli, da človek ni za rabo pri javnih nastopih. Nam pa je sedaj precej jasno, zakaj šentja-

kobski Slovinci niso bolj žalovali, ko je preskočil v nemški tabor.

Škof če javno govori,
Srce v hlače mu zleti.
Glejte Škofa! vse kriči
In se glasno mu smeji:
Hihi hihi hi!

Sv. Ilj v Slov. gor. Z veseljem smo brali poročilo zadnjega »Slov. Gosp.«, da je nemška kobača za Slovence vedno zaprta, ker tam, zaveden Slovenec, ki se ima le iskrico narodne zavesti in ljubezni v svojem srcu, ne prestopi praga. Saj res, kaj bi tudi značajan Slovenec iskal med svojimi zakletimi sovražniki! A naši ljudje nekaj majoje z glavami in si pripovedujejo čudne reči. Prav radi bojda celo večkrat pokukajo v nemško kobačo in se tudi tam pomudijo moške, o katerih si kaj takega nikdo ne bi mislil, ki imajo — kakor pravimo po domače — pri vsaki priliki polna usta narodnosti... Bomo že se izvedeli, koliko je na tem resnice in bomo potem kaj več govorili — pa brez vsakega usmiljenja. Za danes samo kratko vprašanje: Če je res, kar se govori — kje je potem toliko hvalisana narodna zavest, kje je značajnost...? Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti! — Proda se in sicer prav po ceni šentiljsko blato. Gotovo ga zdaj imajo povsod; pa mi ga imamo za tri druge občine in vsaka se bo imela dovolj. Dobi se zelo po ceni. Kdor ga želi, naj se s ponižno prošnjo obrne na naš slavn občinski urad!

Pri Sv. Benediktu v Slov. gor. se je nedavno tudi oglasil cerkveni tat in je izpraznil cerkveno puščico. Gotovo je bil isti kot v Negovi in pri Sv. Trojici. Na sumu so trije lumpi; upati je, da se najde pravi krivec in pošteno kaznuje.

Sv. Trojica v Slov. gor. Pogorelo je dne 14. decembra zvečer Posingerjevo gospodarsko poslopje v Gor. Porčiču. Škode je 1400 K; zavarovano je bilo za 800 K. Ne ve se, kako je ogenj nastal, stanoval nihče ni tam. — Pred nekaterimi dnevi je hodil po trojskem trgu človek, ki je prodajal slovensko in nemško sv. pismo. Najbrže je bilo to protestantsko, luteransko sv. pismo, katoliško sv. pismo se ne prodaja po hišah in ljudstvo tudi ne zahteva sv. pisma brez razlage. Slovinci, ne kupujte od takih ljudi nikakih knjig, navadno so to slabe, pohujšljive knjige. Vaše berilo naj bodo knjige Mohorjeve družbe, teh bi ne smelo manjkati pri nobeni družini; kdor jih nima, naj si jih izposodi od soseda. — Vogrinčev kovačijo s posestvom je prevzel kovač Budja od Sv. Benedikta. On je sorodnik pokojnega Vogrinca. Z novim letom se prične obrt na Budjevo ime. — Umrli je dne 19. dec. stari Čeh v Gor. Senarski. Doživel je visoko starost, v kateri je skoro popolnoma oslepil.

Od Sv. Lovrenca nad Mariborom. Dne 15. decembra so se vendar enkrat vršile v trški občini občinske volitve, akoravno je že avgusta za to čas potekel. To pa se je zgodilo tako natiroma, da smo se komaj 12 ur pred volitvijo to izvedeli. (Dokaz velikanske zaspornosti in desorganizacije med Slovinci! Opom. ured.) Nekateri pa sploh niso vedeli o volitvi. V odbor so prišli seveda tukajšnji posilincei in privandanci, razun enega Slovence. Prejšnji odbor nam je napravil pri šoli res veliko nepotrebnih stroškov, kateri bi bili lahko izostali, ko bi imeli to stvar v rokah taki moške, katerim bi bilo mar za občinski blagor. Poglejmo še naše slabo urejene ceste, posebno tisto, ki pelje iz trga na Pušo. To cesto so tukajšnji posestniki že s prstom kazali enemu ali drugemu občinskemu odborniku. Cesta se že ni popravila gotovo 18—20 let. Na drugi strani imajo tudi električno razsvetljavo, a na tej cesti je ni, ne ene svetilke, akoravno plačujejo ti posestniki ravno tako občinski davek kakor tržani; a ne stori se od strani občine čisto nič. Seveda, kjer ti purgarji sami hodijo in se sprehajajo, tam si pridno popravljajo ceste in si dajo napraviti električne luči!

Od Sv. Lovrenca v Slov. gor. V občini Dragovci so bile občinske volitve. Zmagali so vrli narodni moške. Za župana je izvoljen g. J. Vrtič. Slava volilcem in izvoljenim!

Gorica pri Pragarskem. Dne 3. t. m. zvečer je nekdo napadel tovarniškega delavca I. Gmajnarja iz Gorice, ga hudo ranil in oropal. Na sumu sta dva fanta iz Gorice, ki so jih že izročili okrožnemu sodišču.

Denarno pismo izginilo. Izginilo je denarno pismo neke draždanske tvrdke v znesku 6000 mark na neko celovsko pošto. V Mariboru je bilo pismo še vknjiženo. Uvedena je obširna preiskava.

Ljutomer. Lepo hišo s posestvom je kupil tukaj vrli slovenski podobar Golobič od Sv. Tomaža. Golobič je zet občespoštovanega kmeta Križmana pri Sv. Trojici v Slov. gor.

Sv. Bolfenk pri Središču. Našega rojaka g. Karola Mikela, ravnatelja na realki v Kromerizu, je deželni odbor moravski povisal v 6. plačilni razred. Bolfenčanje čestitamo iz srca svojemu zaslužnemu krajanu!

Marija Snežna. Okrajni šolski svet je odklonil, da bi se 4. razred tukajšnje šole zidal in ustanovil s pomočjo nemškega protestantskega sulferajna. Živela narodno-zavedna Marija Snežna! Prihodnjič več!

Slovenska zmaga. Pri volitvi odborov za občino Velenje dne 19. t. mes. je prišlo 100 narodnih volilcev v III. razredu; v II. razredu 43 in v I. razredu 10. Nasprotniki se niso udeležili volitve. V lepi velenjski občini je odklenkalo nemškutarjem za vselej.

V Velenju dobe v kratkem električno razsvetljavo. Vpeljala sta jo podjetnika Fr. Skaza in Vinc. Pribošič najprej v svojih mlinih; sedaj pa dobi tudi trg električno razsvetljavo.

Zagoneten slučaj. Nedavno so peljali Jaka Drev, njegov sin France, Jaka Pernat, posestnikov sin Janez Skobl iz Staregaloga seno v Slov. Bistrico k trgovcu Katzu na prodaj. Proti večeru so se vračali domov, vsi vinjeni, s praznimi vozovi. Medpotoma je zaostal voz, na katerem sta se peljala Skobl in Pernat; vanj sta bili upreženi dve kravi. Pozno v noč pa pride Pernat k gostilničarju Uranjek-u in pravi, da je izpregel kravi, voz pa je pustil na mestu, ker na njem umira Skobl. Krčmar ni verjel pijanemu Pernatu; drugi dan pa so dobili Skobla mrtvega na cesti, vodeči proti Pragarskemu. Glavo je imel stisnjeno med kolo in zavoro, roka je bila zlomljena.

Umrli je obč. odbornik v Velenju gosp. Matevž Šaloven. — Umrli je dne 20. dec. v Kranju absolvirani osmošolec gosp. Anton Šlamberger, sin prejšnjega ljutomerskega notarja g. Šlambergerja. Tudi na Štajerskem priljubljeni in ugledni rodbini naše sožalje!

Celjske novice. Celjsko sodišče je obsodilo dva nemška šolarja zaradi nenravnosti enega na 6 mesecev, drugega na 5 dni zapora. Več nesramnežev so oprostili, ker so bili premradi. — Kmalu bi bil ušel iz zapora na okr. sodišču zaprti tat Blaž Pepel, doma od Sv. Lovrenca. V petek dopoldne so ga peljali pred sodnika, nazajgrede je zagnal ječarju Zagoričniku polno pest malte v oči in pobegnil. Na begu pa je padel po stopnicah, ječar je klical na pomoč, in tatu so zgrabili.

Kostrivnica. Pri celjski policiji se je sam javil 18 letni Feliks Kovač, ki je v Kostrivnici zažgal hlev svojemu gospodarju županu Alojziju Novaku, ki ga je sprejel v službo, ko je bil deček izpuščen iz graškega zapora.

Laški trg. Blizajo se občinske volitve v našem trgu, kakor tudi volitve v naš okrajni zastop. Nemci, pravzaprav nemčurji, ki so sedaj že v obeh zastopih na krmilu, imajo jako slabo vest in se zelo bojijo, da ne bi po kristofski občini prešla tudi tržka občina

in okrajni zastop v slovenske roke. Zato pa hodijo od enega do drugega volilca ter ga prigovarjajo z najslajšimi besedami, naj na dan volitve pomaga njim. Mogoče je pri teh okoliščinah, da se bo res ta ali oni dal premotiti — sebi in slovenski stvari na kvar. Grdo je tako hinavsko postopanje naših nasprotnikov, a še grše bi bilo za tega, ki bi se dal pregovoriti in pomagati s svojim glasom našim protivnikom. Spoštovanje bi izgubil pri njih in pri Slovencih, veljal bi povsod le za neznačajnega in bojazljivca. Pričakujemo torej od vsakega, ki ima še trohico narodnega ponosa v sebi, da bo delal čast slovenskemu narodu in na dan volitve neustrašeno stal na naši strani!

Občina Sv. Krištofa nad Laškem je sedaj popolnoma v slovenskih rokah. Jako čudno vlogo pa še vedno igra občinski tajnik. V slovensko družbo prihaja vsake svete čase enkrat — zaradi lepšega — med tem ko redno obiskuje nemške družbe. Najraje poseda pri nemškem županu Webu, s katerim staja si jako na roke. Bog ve, kaj vedno — tuhtata? Mogoče obžalujeta izgubo Sv. Krištofa za Nemce? ... Istina je, da je nekoč moža, ki je povdarjal svojo slovensko narodnost, zasmehljivo »naštenkal«. Nadaljna istina pa je, da hoče ta za nemčurje vneti tajnik s slovenskimi odborniki nekako pometati. Ali hoče nadomestovati izbacjene posilinske odbornike? — Tajnik, ki se pajdaši z nemčurji in z zagrizenim posilinskim županom, ki bi vse Slovence najraje v zličici vode utopil, ni za slovensko občino. Nad obnašanjem tega človeka se spodbujajo že vsi tukajšnji Slovenci. Pričakujemo torej upravičeno, da bode občinski odbor z njim resno obračunal in mu jasno povedal, da dvema gospodarjema se ne da služiti. — Več Slovencev.

Kozjanske novice. Hudo se je ponesrečil dne 31. listop. Janez Zupanc, doma na Veterniku kozjanske župnije. Pomagal je v logu graščinskim delavcem smukati velike hlode. Ponesrečenec je bil nekaj nižje od drugih delavcev, in nesreča, ki nikoli ne praznuje, je hotela, da se je hlod ob neki korenini obrnil v stran, tja, kjer je bil Janez Zupanc. Zmečkal mu je obe nogi, eno skoro polnoma, drugo nekoliko manj; malo je upanja, da bi ozdravel. Ponesrečenca so odpeljali v bolnišnico in zelo obžalujemo, da ga je dohitela ta huda nesreča, ker je bil priden mož in vrl narodnjak. — Dne 17. grudnia je umrl v Kozjem pri Virantu v listju neki mož, ki je hodil po svetu z lajnami in si s tem kruh služil. Zvečer je še neki tarnal, da ga noge bolijo; a drugo jutro so ga že našli mrtvega. Doma je nekje pri Planini. Zopet nov dokaz, da bodimo vedno pripravljeni, ker ne vemo ne ure ne dneva, kadar nas Gospod pokliče na račun! — Pri nas je že trikrat sneg zapadel, a vsakokrat je srečno skopnel. Zdaj, ko te vrstice pišem, so lepi dnevi, kakor pomladi, ker tu in tam se je jel kos oglašati. Kakšno smo imeli letino, o tem morebiti kaj več prihodnjč. Vsem cenjenim bralcem »Slov. Gospodarja« voščil srečne in vesele božične praznike kozjanski poročevalec.

Vinogradniški tečaji na Štajerskem. Štajerski deželni odbor je določil, da bodo za vinogradnike zimski tečaji o ameriških trtah, o sadnih vrtilih in o ravnanju po vrtilih in vinogradih od 15. februarja do 1. decembra 1905 posebni poučni tečaji. Oporzarij na tozadevni inserat.

Časopis za zgodovino in narodopisje. Ravnokar je izšel 3. in 4. snopišč »Časopisa«, glasila »Zgodovinskega društva« za Sp. Štajersko z jako raznovrstno vsebino, o kateri bomo natančneje poročali drugokrat. Redni udje, ki plačajo na leto 5 K udnine, dobe list zastoni, in sicer še lahko do 15. jan. 1906 vsakdo pristopi kot redni ud za l. 1904 in dobi kot tak l. letnik brez daljnih stroškov.

Dopust vojakom. Vojno ministerstvo je z odlokom z dne 2. dec. 1904, oddelek 2, št. 9576, sledeče ukazalo: Vsem podčastni-

kom in poddesetnikom sme se na vsaki dve leti dovoliti dopust skupo na dobo deset tednov, ostalim vojakom 64 dni. — Onim podčastnikom, ki služijo čez postavno dobo, se lahko dopust razdeli na dve leti, a tako, da ena dopustna doba ne presega 8 tednov naenkrat. — Če le ne ostane ta potrebn ukaz samo na papirju, ker vojaška oblastva »iz službenih ozirov« prepogosto zavračajo še tako utemeljene prošnje. Dobrodošel bo omenjeni odlok starišem, kateri med najnujnejšim poljskim delom lahko prosijo dopusta za svoje sinove.

Razglednice in poština. Svoječasno je ministerstvo dovolilo, da se na »posetnice« ali karte-vizitnice sme napisati do pet besedij in se na takšno odposiljatev v odprtem zavitku sme prilepiti znamka za 3 h. Občinstvo se je pa te polajšave začelo tudi posluževati pri razglednicah. A to ni dovoljeno. Če na razglednico nisi napisal nobene besede, lahko jo odposliš kakor tiskovino z znamko za 3 h, in v tem slučaju besedo »Dopisnica« nadomesti z izrazom »Tiskovina.« Če si pa na razglednico kaj napisal, moraš vzeti znamko za 5 h.

Cerkvene stvari.

Duhovniške vesti. Imenovan je za nadžupnika v Hočah in dekana dravskopoljskega č. g. Adam Grušovnik, dosedaj župnik v Puščavi. Provizorjem v Puščavi je imenovan č. g. Ivan Lorbek, doslej kaplan v Selnici ob Dravi. Prestavljena sta č. g. kaplana Anton Kovčič iz Prihove v St. Ilijo pod Turjakom, Martin Lenart iz St. Ilije pod Turjakom v Selnico ob Dravi. — Za župnika v Podsedri je imenovan č. gosp. Matija Vauptič, dosedaj župnik v Skomrah č. g. župnik zroški, Matija Karba, je imenovan za provizorja v Skomrah. — Razpisana je župnija v Puščavi do 17. jan. 1905 in župnija v Skomrah do 27. jan. 1905. — Umrl je č. g. zlatomašnik lavant. škofije Matija Košar dne 16. dec. zjutraj v Radomlju kamniške fare. Rojen je bil 30. avg. 1823 pri Sv. Juriju ob Ščavnici, v mašnika posvečen dne 31. avg. 1846 po škofu Zängerle, bil kaplan v Čmureku, vojaški duhovnik osem let na Ogrskem, Galiciji in na Laškem, za kar je dobil od papeža Pia IX. vojno svetinjo, potem župnik v Pernicah na slovensko-nemški meji na Štajerskem, ondi stopivši v pokoj deloval kolikor toliko v dušnem pastirstvu v Bočni na Štajerskem, v Leobnu, Kraubadu in Oberwelsu na Zg. Štaj., preselivši se na Kranjsko deloval v cerkvi in v zasilni šoli na Dobravi pri Bledu in sedaj devet let v Radomlju. Živi mu na Štajerskem še brat, vpokojeni župnik Jakob. Večni pokoj njegovi duši!

Na Vurbergu se je ustanovila mladeniška in dekliška Marijina družba. Dne 8. decembra pred sv. mašo je bilo slovesno sprejetih 110 deklic v družbo in dne 11. decembra 66 mladeničev. Navdušenje in veselje mladine je bilo veliko. Bog daj, da bi družbi krepko prospevali!

V Kostivnici je bil sv. misijon od 19. do 28. m. m. Vodili so ga č. misijonarji iz Celja. Udeležba je bila velika.

Sv. Križ na Murskem polju. V občini Kristanci obhajali so 8. dec. t. l. prav veselo praznik Brezm. spočetja. V namen jubileja postavili so si lepo kapelo, z umetno izdelane podobo Brezmadežne in zvončkom premilega glasu, ki se je ta dan slovesno blagoslovila. Dela jim vso čast!

V Slov. Bistrici smo od 10. do 19. decembra obhajali sv. misijon. Vodili so ga č. g. misijonarji Franc Kitak in Janez Zdravljč iz Celja ter o. lazarist Doberšek iz Ljubljane. Udeležba vernega ljudstva je bila velikanska! Hvala Bogu in neutrudljivim gg. misijonarjem!

Društvena poročila.

„Mariborska čitalnica“ je imela mino

nedeljo svoj občni zbor. Za predsednika je zopet izvoljen g. dr. Franjo Rosina.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali Mohorjani v Ščavnici pri Mariboru 25 kron.

Predavanje zgodovinskega društva za Spodnji Štajer. V soboto, dne 17. t. m. je priredilo naše zgodovinsko društvo v čitalničnih prostorih »Narodnega doma« znanstveno predavanje. G. predsednik dr. Turner pozdravi vse navzoče, posebno mladino, ki z navzočnostjo kaže, da se ne boji slovenske slovnice. G. Gabrijel Majcen je govoril »K petdesetletnici Janežičeve slovnice.« Veliko je slovenskih mož, ki v slovenskem narodu še niso dobili tistega priznanja, katerega so zaslužili. Eden izmed tistih je tudi Janežič. Kar je storil, storil je vse iz ljubezni do milega materinega jezika. Dolgo je poučeval slovenščino na celovski gimnaziji in realni čisto zastoni. On ima tudi poleg Slomška in Andreja Enspielesja veliko zaslug, da se je ustanovila naša dična Mohorjeva družba. Zato raj slava temu možu! Ti pa, slovenska mladina, posnemaj tega vrliga moža v neumornem delu za našo versko — narodno stvar.

Sv. Križ na Murskem polju. K zadnji zbirki za »Dijaško kuhinjo« v Mariboru so tudi v živilih prispevali posestniki iz Bučevcev: Matija Slavič, Franc Osterc, Franc Žitek, Alojz Kosi in Mihael Kolmanič. Iz Bančan: Franc Lubi. Iz Grlave: Anton Belec, Josip Skuhala, Josip Verbanjšak, Marija Makovec, Ivan Štampar in Ivan Filipič. Iz Krištanec: Marko Belec, Ivan Podplatnik, Anton Kosi, Marko Zmazek in Marija Zmazek. Iz Šalince: Anton Slavič, Liza Krela, Jakob Persak, Marija Cef, Franc Mursič in Josip Podgorelec. — V zadnjih treh vaseh nabiral je posestnik Josip Verbanjšak iz Grlave z lepim vspehom, kajti nabral je 7 vreč krompirja in repe ter 18 litrov fižola. — Tedaj, iskrena zahvala vsem radodarnim in zavednim gospodarjem in gospodinjam! Bog plati!

Ljutomer. Povodom desetletnice obstanke slov. pevsk. društva v Ljutomeru podarila sta temu društvu velečastiti gospod dekan in duh. svetovalec Martin Jurkovič 20 K in velečastiti gospod Anton Srabocan, vikarij v Konjicah 15 K; obema velečastitima gospodoma izreka društvo najiskrenejšo zahvalo.

Zreče. Občni zbor tukajšnjega društva »Straža« se je minolo nedeljo izvrstno obnesel. Gospod poslanec Roš je opisaval razmere v deželnem zboru s posebnim obzirom na kmetijstvo. Poslušalci so popolnoma odbravali ravnanje njegovo v zvezi z ostalimi zastopniki slovenskih kmetov. Več prihodnjč!

Gospodarske drobtinice.

Soseda Razumnika prasičja reja je naslov ravnokar izšli, 153 strani obsegajoči knjigi s 44 podobami, ki jo je izdala c. kr. kmetijska družba v Ljubljani. Knjigo je prevel, oziroma priredil za naše razmere družbeni ravnatelj g. Gustav Pirc, in sicer po nemški knjigi dr. Stuertera, kr. profesorja na kmetijski akademiji v Weihenstephanu. Slovenci dosihdob sploh nismo še imeli strokovne knjige izključno za prasičjo rejo in prav gotovo še nobenega strokovnega spisa tako poljudno in vsakemu razumljivo pisanega kakor je omenjena knjiga. Kmetovalčevi bralci že poznajo Razumnikove dobre svete, ker je bil spis priobčen v letošnjem »Kmetovalcu«. Ker se je pa kmetijski družbi važno zdelo izdati spis v celoti, zato se je oskrbel ponatis, ki bo vsakemu prasičereju dobro služil, zlasti tistim, ki ne bere »Kmetovalca«. Na izredno poljuden način v obliki pogovora s sovasčani razklada, poučuje, bodri in svari Razumnik svoje sosede glede prasičje reje, spodbija napačne ugovore in napeljuje k umni in pravi prasičji reji. Na ta način se razpravlja v 43 poglavjih vse, kar se tiče vzreje, reje, vmljenja in oskrbovanja prasičev, pomoči

pri porodu, ter o poglavitnih navadnih in kužnih boleznih pri prasičih. V knjigi se upošteva izključno sama praksa; nerazumljivih reči ni nič, in tam, kjer se mora kaj vednostnega povedati, je vedel pisatelj izvirnika res tako mikavno in poljudno razložiti, da mora vsakdo razumeti. Dr. Steuer je spisal celo vrsto takih poljudnih knjig za nemške kmete, in da je z njimi pravo zadel, pričuje njih ogromno razširjenje. Prepričani smo, da bo njegova poslovenjena knjiga »Soseba Razumnika prasičja reja« tudi pri nas imela isti uspeh in da ne bo slovenskega prasičerejca, ki bi knjige ne prebral. Kmetijska družba je izdala knjigo v svrhu pospeševanja prasičje reje, zato ji je nastavila ceno samo na 1 K s poštnino vred, dasi nemški izvirnik stane 3 K. Knjiga se naroča pri omenjeni družbi ter je denar naprej poslati.

Društvena naznanila.

V Rušah priredi na Štefanovo podružnica družbe sv. Cirila in Metoda kakor vsako leto tudi letos veselico v gostilni g. Novaka. Začetek ob 7. uri zvečer. Vstopnina 20 h.

Gospodar. bralno društvo »Skala« pri Sv. Petru pri Mariboru ima dne 26. t. m. po večernicah v gostilni g. Muršeca svoj redni občni zbor. Poročilo starega in volitev novega odbora. Svirali bodo domači tamburaši in nastopila dva mladeniča-govornika.

»Mladeniška zveza« bralnega društva v Št. Ilju nad Mariborom ima na Štefanovo dne 26. grudnia t. l. svoj občni zbor, na katerem nastopi tudi nevstrašeni vodja jarenske »Zveze« kot govornik. Vsi vrli fantje se prijazno vabijo na ta shod, ki se vrši v bralni sobi po večernicah. Mladi, le naprej, le naprej, dokler je še vetra kej! — Voditeljstvo.

Kat. gosp. bralno društvo pri Sv. Lenartu v Slov. gor. ima v sredo, dne 27. t. m. svoj letni redni občni zbor ob 5. uri zvečer v Poličevi gostilni. — Odbor.

V Vuhredu priredi 1. jan. 1905 novoustanovljeno bralno društvo veselico v gostilni g. Sgerma. Na vzporedju je petje, tamburanje in burka: Kmet Herod. Začetek ob 5. popoldne, vstopnina 40 v.

Kmetijsko društvo v Leskovcu ima dne 1. jan. 1904 ob deveti uri predpoldan v društvenih pro-

storih svoj občni zbor s sledečim vspešdom: 1. Posvetovanje v razdružitvi oziroma volitev načelnika. 2. Nasveti in volitev likvidatorjev. Ob pol 10 uri je sklepno vsako število udov. Odbor.

Bralno društvo »Naprej« pri Sv. Barbari v Hal. naznanja, da se namenjena veselica preloži na nedoločen čas.

Mladeniška zveza pri Sv. Benediktu v Slov. gor. ime svoj občni zbor na Štefanovo po večernicah v čitalnici. Na dnevnem redu so: poročilo o delovanju v l. 1904, volitev novega voditeljstva, razlaganje obč. volilnega reda za Štajersko ter odgovor na zanimiva vprašanja v vprašalni skatliji. Mladeniči, pridite na ta zbor!

Vabilo k tomboli v Iljaševcih, katero priredi gasilno društvo na dan sv. Stefana, dne 26. decem. t. l. ob 4. uri pop. v gostilni g. Marka Vaupotiča v Noršinci pri Ljutomeru.

Kmetijsko bralno društvo v Gornji Radgoni priredi na »Štefanovo« dne 26. t. m. v prostorih gosp. Škrleca veselico s petjem, tamburanjem in z igrama »Trojna pot v življenje« in »Dve materi«. Začetek ob 4. uri popoldan. Vstopnina za ude 15 kr., za neude 20 kr. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Bralno društvo pri Sv. Marjeti niže Ptuja priredi na dan Sv. Stefana t. j. dne 26. decem. t. l. v prostorih nove šole veselico s petjem in gled. predstavama. Vzpored: 1. P. Hug. Sattner: »Studenčku«, poje mešan zbor. 2. P. Hug. Sattner: »Na planine!«, poje mešan zbor. 4. Igra: »Jeza nad petelinom in kes«, vesela igra v dveh dejanjih. 5. Igra: »Kmet Herod«, burka v dveh dejanjih. Začetek ob 8. uri. Vstopnina: sedež 40 h, stojišče 20 h. — K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

Fantje in dekleta iz Vogričevca vprizorijo na Štefanovo, v ponedeljek dne 26. decembra v gostilni g. Martina Vrabel v Vidanovcih predstavo gledališke igre »Zmešnjava nad zmešnjavo«.

V Št. Pavlu pri Preboldu bo na Štefanovo, dne 26. decem. predaval kmetijski potovalni učitelj Fr. Goričan o umnem gospodarstvu ob 3. uri popoldne na Pekovem. Potem bo velik srečolov v korist »Gospodarskega društva«. K obilni udeležbi vabi odbor.

Bralno društvo v Braslovčah ima svoj sedmi občni zbor dne 1. jan. 1905 popoldan po večernicah v bralni sobi z vzporedom: Poročilo o poslovanju starega odbora, vsprejem novih udov, zatem volitev odbora in predavanje o potovanju po Švici in Francoskem (g. Fermé).

Katol. bralno društvo na Polzeli ima svoj redni letni občni zbor na praznik sv. Stefana ob pol

3. uri popol., po večernicah, v župnišču. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Bralno društvo v Laškem trgu priredi dne 26. t. m. ob 4. uri popol. veselico »Blaznica v prvem nadstropju« in »Eno uro doktor«. Po predstavi prosta zabava.

Bralno društvo v Laškem trgu ima dne 8. prosinca 1905 ob 4. uri popol. v bralni sobi svoj redni občni zbor z običajnim vzporedom.

Prošnja.

Pred par meseci smo poslali nekaterim rodoljubnim gospodom na Spodn. Štajerskem v Ljubljani izišlo knjigo »Za resnico«, ki smo jo izdali in založili skupno z drugimi sloven. bogoslovci. Ker so stroški veliki, prosimo uljudno tiste gospode, ki še niso poravnali naročnine (3 K), da bi jo poslali na naslov: Ant. Tkavc, bogoslovec v Mariboru.

Mariborski bogoslovci.

Listnica uredn. Galicija: Enakih dopisov načeloma ne sprejemamo. Da ste nam zdravi! — Marija Puščava: Istotako! — Sv. Jurij ob Ščavnici: Ne objavljamo javnih pohval, ker so gospodom večinoma neljube. — Črešnice, Zavrč in Marija Snežna: Vsled pomanjkanja prostora tokrat nemogoče! Pozdrave!

Loterijske številke.

Gradec 17. decemb.: 56, 84, 9, 78, 48.

Dunaj 17. decemb.: 2, 48, 15, 70, 44.

Kupajte NARODNI KOLEK!

Slovinci! Spominjajte se
»Zgodovinskega društva!«

MALA OZNANILA

Vsaka beseda
stane 2 vin.

Najmanjša objava
45 vin.

Vsaka beseda stane 2 vin.

Vsaka beseda
stane 2 vin.

Večkratna objava
po dogovoru.

Ti inserati se sprejemajo protisamo predplačilu. Pri vprašanjih na upravništvo se mora pridejati znamka za odgovor.

Proda se.

Stampilje iz kavgčka, modele za predtiskarije izdeluje po ceni Karol Karner, zlatar in graver v Mariboru, gospodarska ulica št. 15.
426 51—27

Prenovljena, dobro zidana, jednodnostropna hiša, z 2 velikima kletima, v kateri je tudi prodajalna, se takoj pod ugodnimi pogoji proda. Več se izve v Bankalarigasse št. 4, Maribor. 746 10-8

Dvonedstropna hiša v Mariboru Franc Jožefovi ulici, 11 stanovanj, mesečna najemnina 270 K, se iz proste roke proda. Posednik je tudi pripravljen, hišo zamenjati za gozd. Pojasnila daje Janez Spes, Windenauerstrasse 26.
766 10—7

Svinsko maslo in druge pridelke iz mleka kupuje po najboljši ceni Amalia Šmyra, Dunaj XVII., Elterleinplatz 7.
781 10—6

Posedstvo, lepo, rodovitno, z vinogradom, gozdom itd. Hiša in gospodarsko poslopje, pripadajoče k zemljišču, je jako dobro ohranjeno. Ivan Gosak, posestnik in gostilničar. Ziče, pošta Loko, Štajerska.
812 8—8

Posedstvo v Gornjem Hlapju, obstoječe iz 18 oralov zemlje (vinograd, sadnik, njive, travniki in gozd), hiše in gospodarskega poslopja in stiskalnice. — Posedstvo pokaže g. Škof, župan v Št. Jakobu v Slov. gor. Natančneje se izve pri gospej pl. Tarnaviecka v Strassu pri Spielfeldu.
770 8—8

Konjček je na prodaj, 4 leta star, krepak in čil, z novo opravo in popolnoma nov voz (polovico pokrit). — Blago se vidi in cena se izve pri lastniku v Studencih pri Mariboru št. 48. 813 3—8

Zeljno seme (kaps) zanesljivo kaljivo edino pravega Kašelskega zelja, katero naredi lepe, trde glave ter rodi v vsaki zemlji. Prodaja dokler je kaj zaloge; navadno žlico (20 gr) za 80 vin. poštnine prosto, Ign. Mercina, posestnik in trgovec v Zgornjem Kašlju, p. Zalag, Kranjsko. Pri manjših naročilih sprejemajo se tudi pisemske znamke. Na naročila brez denarja se ne ozira. 808 18-4

2 mali posestvi, 20 minut iz Maribora, okoli 70 oralov sadonosnika, vinogradov, nekoliko njive, hiša in gospodarsko poslopje, vse v dobrem stanju, z opeklo krito, se prodasta vsaka za 3000 gld. pod jako ugodnimi pogoji. Natančneje se zve pri g. Vincencu Kus, Gospodarska ulica št. 40. III, v Mariboru.
820 3—8

Mlin ob potoku blizu Ormoža, močan, s tremi kolesi, zadostna vodna moč, se tudi lahko poveča, se proda ali pa da v najem. Vpraša se naj: Ferdinand Kralj v Ormožu.
832 2—2

Novozidana, vili podobna hiša, 12 let davka prosta, veliko dvorišče, vrt z vodnjakom, na suhem kraju, pol ure od Ptuja, 3 minute od hajdinske cerkve, tik glavne ceste, je primerno za vsakega uradnika v pokoju, tudi za kakega rokodelca ali obrtnika, se proda iz proste roke zavoljo preselitve sedanje posestnice. Več pove lastnica Ana Wekuš v Ptuj, Florijanska ulica št. 1. 826 3—2

Lepa, velika hiša, z lepim vrtom in sadonosnikom, pri veliki, lepi cesti, čisto blizu cerkve, kjer je že več let dobro obiskana trgovina z mešanim blagom, se proda. Naslov pri upravništvu lista.
828 3—2

Vinogradniki, ki potrebujejo za spomlad ameriške divjake, močne, za suho cepiti, I. in II. vrste, bolj drobne, kakor tudi ključev ali rožljav, vse Rip. portalis, močno za cepiti, naj se čim prej oglase. Divjaki I. vrste 2-40 K, II. vrste 1-60 K, ključice 1-50 K 100 komadov. Divjaki še niso izkopani. Martin Slodnjak, posestnik v Bodkovci, p. Juršinci pri Ptuj.
830 3—2

Trte. Na prodaj imam 5000 cepljenih trsov na Rip. portalis, I. vrste 100 kom. 16 K; II. vrste imam 2000 kom., 100 kom. 8 K in sicer Laški rilček, zeleni veltlinec, bela in rudača žlahtnina, beli Burgundec, Rulandec in nekaj Španjola. — Glaser Makso, posestnik, Janževrh, Selnica ob Dravi.
850 8—1

Lepo posedstvo, hiša z 2 sobama, zidani in obokani hlevi za konje in krave, škedenj in kolarnica, velik sadonosnik s košenino, velike svinjske brajre, velik vrt, velik okol za svinje, velika njiva, 1 uro od Maribora, 10 m od cerkve, na lepem prostoru, se proda. Naslov pove upravništvo.
847 2—1

Lep les je na prodaj v Polički vasi. Alojzij Gornik, Jareninski dol, pošta Jarenina.
844 3—1

Lepa hiša z vrtoma in lepim sadonosnikom, s popolno gostilniško koncesijo, prodajo tobaka in trgovino, na lepem kraju, blizu mesta in kolodvora na Spod. Štajerskem, se po nizki ceni proda. Kje pove upravništvo.
845 3—1

Proste službe.

Orgljarska in mežnarska služba se odda s 1. januarjem 1905 pri Sv. Janezu na Peči blizu Velenja. Neoženjeni imajo prednost ter se naj pred novim letom pri župnijskem predstojništvu osebno oglašijo. — Strašek, župnik. 827 3—2

Kuharica, kot taka želim stopiti v službo, sem spretna v vsem gospodarstvu, priporočam se tudi kot gospodinja. Ponudbe pod naslovom: N. N. poste restante Sv. Tomaž bl. Ormoža.
834 2—2

Močen fant se želi rokodelstva učiti. Jožef Raner v Kamnici pri Mariboru, pri gospej Mariji Urletter.
843 2—1

Pekovski učeneo, kateri ima veselje do pekovske obrti, v starosti 16 do 17 let, krepke postave, sprejme se takoj pri g. Janezu Čakš, pekovskem mojstru v Slov. Bistrici.
847 2—1

Mežnar, neoženjen, se sprejme na faro blizu mesta Maribora. Kje, pove upravništvo.
851 2—1

Ekonom, spreten in zanesljiv, s parletno prakso, za neko veleposestvo na Hrvaškem, se išče. Priglasiti se je takoj osebno ali pisмено na Martina Cerjak, ekonom v Rajhenburgu.
849 1—1

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

se priporoča

v razna tiskarska dela.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze srčnega sočutja pri nenadomestljivi izgubi naše priljubljene matere, oziroma babice itd. gospe

Terezije Sever roj. Masten

posestnice na Humu in v Loperčicah, 836 1—1

kakor za mnogobrojno spremstvo pri pogrebu, izrekamo prečastiti duhovščini, učitelstvu, vsej rodbini od blizu in daleč, kakor vsem drugim udeležencem najsrčnejšo zahvalo.

Žalujoči otroci.

Naznanilo.

Deželni odbor štajerski je sklenil v svrhu dobre izobrazbe viničarjev v sadenju američanskih trt in sadonosnikov tudi v l. 1905 ustanoviti **viničarski tečaj** in sicer: 1. na deželni sadje- in vinorejski šoli v Mariboru, 2. na deželni viničarski šoli v Silberbergu pri Lipnici, 3. na deželni viničarski šoli v Ljutomeru, 4. na deželni viničarski šoli v Gornji Radgoni in 5. na deželni centralni trtni šoli v Spod. Pobrežju pri Ptuj.

Ti tečaji trajajo od 15. febr. do 1. decem. 1905.

L. 1905 se bo sprejelo: v Mariboru 14, v Gornji Radgoni 12, v Ljutomeru 12, v Lipnici 24 in v Spodn. Pobrežju 24 sinov posestnikov in viničarjev. Ti dobe tam prosto stanovanje, vso hrano in tudi 8 K mesečne plače.

Poučevanje na teh tečajih je v prvi vrsti praktično in samo toliko teoretično, kolikor je neobhodno potrebno za samostojne delavce in samostojne viničarje.

Po dovršenem tečaju dobi vsak obiskovalec spričevalo o svoji sposobnosti.

Prošnje za sprejem, ki so koleka proste, morajo poslati prosilci vsaj do 15. jan. 1905 dežel. odboru štaj.

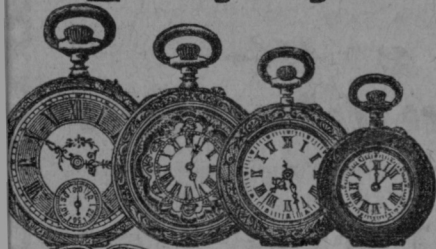
V tej prošnji se mora navesti, v kateri zavod želi prosilec vstopiti in priložiti: 1. dokaz o dovršenem 16. letu; 2. npravnostno spričevalo, katero mora biti potrjeno od župnijskega urada; 3. zdravniško spričevalo, da nima prosilec nalezljive bolezni; 4. odpustno spričevalo od ljudske šole.

Pri vstopu se morajo prosilci zavezati ves tečaj (od 15. febr. do 1. decem. 1905) neprenehoma obiskovati in kar se tiče izobrazbe, ubogati vsa povelja poljedelskih strokovnjakov.

Gradec, 4 decem. 1904

840 3—1

Od dežel. odbora štajerskega.

Največja in najcenejša

domača slovenska
eksportna trrdka ur,
zlatnine in srebrnine.
Priznana dobro blago!

Žepne ure so pravega
švicarskega izdelka.

145 10

H. Suttner

urar v Kranju (Krainburg).

Zalagatelj družbe c. kr. državnih uradnikov za Avstrijo, priporoča svojo bogato zalogo finih in zlatno-idočih pravih švicarskih ur, zlatnine in srebrnine. — Mal dobiček, veliko spečevanje. — Ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Opomba: Da je moje blago **zares fino** in **ure zanesljivo idoče**, je dokaz to, da razpošiljam iste na vse kraje sveta. — Kdor hoče dobro idočo uro kupiti, naj se zaupno obrne na mojo trrdko.

Novoletne**voščilne oglednice**

lično in fino izdelane

priporoča

tiskarna sv. Cirila

v Mariboru.

Vinogradniki,**pozor!**

Naznanjam, da imam za letošnjo jesen in prihodnjo spomlad veliko množino na suho 883 6—2

cepljenih trt

na prodajo in sicer cepljenih na Ripario Portalis in Solonis.

Beli Burgundec	6500	Šipon	5000
Traminec	1100	Laški rilček	17000
Silvanec	8500	Muškat	500
Nemški rizlec	1000	Izabela	300
Rulendec	5000	Zlahtnina	1500

Cena za premožnejše posestnike 140 K, za revnejše pa 80 K tisoč kom. Divjakov od R. Portalis in Solonis dobro vkorenjenih imam 30.000, a po 16 K.

Prekupci so izključeni.

Pri naročilu naj se pošlje 10% are od naročene svote. Trte se pošiljajo le v od trtne uši okužene kraje. Naročila se sprejemajo, dokler bo kaj zalogo.

Janez Šegula,

veleposestnik in trtorejec v Hlaponcih, pošta Juršinci pri Ptuj.

Kuverte

s firmo

priporoča

tiskarna sv. Cirila

v Mariboru.

Dobra, stara štajerska

prodajajo se iz zapuščine umrlega gosp. Franca Kočevar v Mariboru

v sodčeh od 56 litrov do 300 litrov po zelo nizki in sicer po zapuščinski cenitvi nastavljeni ceni.

Sodi z vinom se po isti nizki ceni računijo in prodajajo.

Kupci za vino se naj blagovoljno oglašajo 842 2—1

v hiši Franca Kočevar v Mariboru hšt. 25
Elizabetina oesta, v Graškem predmestju.

Naznanilo.

Hranilno in posojilno društvo v Ptuj
(Posojilnica)

ima zaradi sklepanja računov od 25. decembra 1904 t. j. od Božiča pa do 6. januarja 1905 t. j. do sv. Treh Kraljev pisarno za stranke zaprto; edinole hranilne vloge se sprejemajo in izplačujejo vsak delavnik dopoldne.

846 1—1

Ravnateljstvo.

Trgovina obstoji že 36 let.

Najboljše se kupi pri obče znani domači zanesljivi trgovini z manufakturnim blagom

Karol

„pri solncu“

Gospodsk. ulica št. 10 **Maribor****Worsche**

„pri solncu“

Maribor Herrengasse Nr. 10katera priporoča slavn. občinstvu svoje **letne in jesenske novosti**, bodisi za moške ali ženske obleke v veliki in lepi izbiri, po izredno najnižji ceni.**Sukno (štof)** za celo moško obleko (suknja, hlače in telovnik) 3-10 metrov dolg stane gld. 2.50, 3.20, 4.50, 6.— in naprej do najfinejše vrste, gladki, črni, rižasti in modno barvani kamgarni, lodni in vsake vrste suknenege blaga.**Lepa, pristna volna** za žensko obleko gld. 1.40, 1.80, 2.30, 3.— in naprej do najfinejše vrste v najnovejših modnih barvah; izvrstni lepi svileni robci za na glavo od gld. —65, —80, —90, 1.—, 1.20, 1.40 in naprej do najfinejše vrste.**Velika zaloga** perilnega blaga, druka, dobrega platna, gradna za postelje, posteljne odeje lastnega izdelka od gld. 2.— naprej, izgotovljene rjuhe od gld. —90 naprej, prti, servijete, brisače, vsakovrstno opravo in mnogo drugega. — Za zanesljivo blago, dobro postrežbo in pravično mero se jamči.

Trgovina obstoji že 36 let.

Alojzij Voglar

usnjar v Ljutomeru,

priporoča slavn. občinstvu svojo zdato pomnoženo zalogo **usnja** in v to stroko spadajoče potrebščine, kakor čevljarско orodje i. dr. po najnižjih cenah. — **Kupujem kože** vsake vrste ter jih izdelujem točno po najnižjih cenah. Za dobro delo se jamči. 838 3-1

Svoji k svojim!

Kmetovalci! obvarujte svojo živino!pred **hromoto** in **kostolomnico**, katere bolezni bodo po izjavi živino-zdravnikov, letos spadojoče potrebščine, ki ima premalo rudninskih snovi v sebi, pri živini neizogibne in pridevajte stalno 758 16-7**Barthelnovo poklajno apno.**

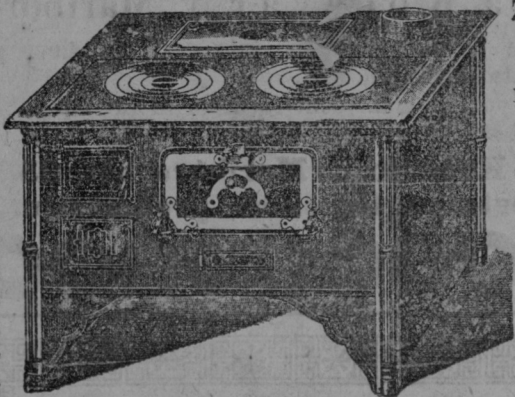
Ce se živini da nekaj dekla tega apna, koristi več, kakor če se poklada po izbruhu bolezni toliko kilo na dan. — Tega apna se porabi v pol leta za pokladanje pri eni kravi 6-7 in pri enem prašiču 3-4 kg.

Izdatek majhen! Učinek velikanski!

5 kg K 2— iz Dunaja, 50 kg K 12— iz Maribora.

Dopisuje se slovenski!

Miha Barthel in drug na Dunaju X./3.

Trgovina z železnino „Merkur“**P. Majdič CELJE**

Bogata zaloga poljedelskih strojev, posebno sedaj

slamorenice**kotlov** za žganje kuhati

in vseh drugih v železniško stroko spadajočih predmetov. — Najboljše umetno gnojilo za travnike in polja.

Tomaževa žlindra in kajnit.

Navodila zastoj.

Za zimo:

peč

raznih vrst, tudi za kurjenje z žaganjem, štedilniki, vsi zraven potrebni deli in priprave. 775 7

Podpisani uljudno naznanja, da **otvori** svojo **notarsko pisarno** v prihodnjem novem letu, t. j. dne 1. prosinca 1905 l.

v Ptuj, v hiši g. Vuka, Brandgasse št. 9,

v bližini c. kr. sodišča ter se slavnemu občinstvu priporoča.

Kazimir Bratkovič,

841 2-1

c. kr. notar.

Gostilna „pri pošti“

v Mariboru, Tegetthoffova cesta št. 49.

nasproti južnemu kolodvoru.

Priporočam svojo znano gostilno, koder točim izvrstna naravna domača **vina** iz vinogradov gospe Neubauer, vedno sveže marčno **pivo** ter postrežem z najkakovnejšimi toplimi in mrzlimi **jedili**. — V obilni obisk se priporočam

839 3-1

Marija Meden.**Otvoritev trgovine.**Slavnemu občinstvu pri **Sv. Juriju ob Ščavnici** in okolici uljudno naznanjam, da sem v svoji novo zidani hiši **odprl****trgovino z mešanim blagom.**

Kot domačin zagotavljam vsakemu najboljšo in najcenejšo postrežbo ter se priporočam v blagohoten obisk. — Z odličnim spoštovanjem

Jožef Farkaš 887 1-1**Sv. Jurij ob Ščavnici.****Večje posestvo**

v bližini mesta Ptuj je takoj na prodaj pod ugodnimi pogoji. Posestvo meri 200 oralov, Od teh 200 oralov je 30 oralov travnikov, na katerih se lahko trikrat na leto kosi. Drugo so njive in gozdi. Na posestvu je večja opkarna, tudi vodna moč. K posestvu spada tudi manjša gosposka hiša. Daljna pojasnila se dobe pri Avgustu pl. Plahki, odvetniku v Ptuj. 831 2-2

BOŽIČNA PRILOGA.

Božična pesem.

(Po stari pravljici priobčil Stevo Ermanov.)

V pritličju visoke hiše v nekem mestu je prebival reven čevljar. Vsled njegove pridnosti in poštenosti so ga meščani sploh cenili; in ker je tudi dobro delal, imel je vedno dosti dela. Vendar pa, dasi je od zore do pozne noči nabijal po podplatih, vendar si ni mogel nič prihraniti od zaslužka za stara leta. Zato je večkrat vzdihoval in se oziral po svetu, kjer, tako se mu je zdelo, vlada le blagostanje in sreča. Toda take misli so mu le za hip prišle; on je bil dober kristjan; kristjan pa naj se uda v voljo božjo, če ga tare kaka neugodnost.

Vzrok te njegove nejevolje pa je bil ta, ker ga je dobri Bog blagoslovil tako, da se mu je vsako leto narodilo dete; letos sinek, lani hčerka in zopet sinek itd., a vsi otroci so bili zdravi in trdni kakor žebliji.

»Gospod Bog!« — potožil je včasih čevljar, »čemu naj slavim nova rojstva, ker imam že šest otrok, sedem, osem; kedar bo vendar konec te dolge vrste?!«

A prišlo je še deveto dete na svet; tedaj mu umrje žena.

Dvoje, troje otrok je že hodilo v šolo, enega, dva, je bilo treba doma učiti, eno dete nositi v naročju, enemu »papo« kuhati, eno oblačiti, eno umivati itd. Res, cenjeni čitatelji, to ni kar si bodi! —

Kadar jim je čevljar pripravljaval obutev, treba je bilo devet parov, kruha je trebalo devet kosov. Ko je bilo treba postelj, stale so od okna noter do duri preko vse sobe; na njih pa je bilo polno bitij, ki so včasih zagnale mogočen »slavospév«, da so čevljarja ušesa bolela. —

Včasih, ko je tudi ponoči nabijal kopita, da bi mogel rediti toliko ust, je rad zdaj tega, zdaj onega pokregal, če niso mirno spali; vendar ga je pogled nanje navdal z nekim veseljem. Devet jih je, celih devet! Ali vendar le, hvala Bogu, saj niti ne ve, zakaj bi bil nevoljen; otrok je zdravih vseh devetero, radi se imajo, lepi so in pridni. Toliko že preskrbi, da se prežive pošteno.

Otroci pa so bili res čvrsti, in niso mislili pomreti še tako hitro; to jim je bilo že usojeno; ni jim škodoval ne mraz, ne vročina, ne sneg, ne dež in tudi ne črni kruh, četudi ga niso imeli preobilo.

Približal se je Božič. Tisti dan pred sv. večerom je šel mojster z doma, raznašal je izgotovljeno obuvalo. Grede domov je videl prodajalke, ki so prodajale rumena jabolka, lesnike, orehe in igrače; pridnim otrokom v dar. Naš mojster bi tudi rad kaj kupil svoji družini; a kaj? Vsem deveterim? To bi preveč stalo! Čakaj, nekaj drugega jim bo napravil, da se bodo veselili. Veselega srca je prišel domov; in tudi otroci ga veselo kriče pozdravijo.

»No otroci! eden, dva, tri, štiri — ali ste vsi tu?«

»Vsi! devet!« —

»Ali veste, da bo drevi sveti večer? To je jako lep, krasen večer; delali ne bomo nič, samo veselili se bomo.«

Otroci so se te vesti tako razveselili, da so hoteli hišo prenesti.

»Le mirni in pridni bodite! vas naučim lepo pesem; sem jo samo za nocoj odbral.«

Otroci ga obstopijo in vpijejo, da bi kmalo oglušil; češ, naj brž zapoje!

»No! pa kaj sem vam rekel? Če boste pridni! Morebiti stopite lepo v vrsto?! Tako, večji zadi, manjši spredaj!«

Razdelil jih je lepo, da so stali kakor piščalke pri orgljah. Najmanjši je bil očetu na rokah.

»Zdaj pa le tiho! Jaz prvi zapojem in vi za mano.«

Čevljar, pobožno — resnega obraza začne peti tisto lepo pesem:

»Sveta noč, blažena noč — —«

Starejši so kmalu pomagali, mlajši so se sicer sprva nekoliko motili, a nazadnje so se zjedini in devet nežnih grl je s to pesmijo proslavljalo — sveti večer. In angelji so prileteli noseč seboj božični blagoslov in odpevali so na petje nedolžnih otročičev.

Iz srca vesel je bil čevljar. Tu je vladala sreča in zadovoljnost. Gotovo so se te pesmi veselila tudi nebesa! —

Gori v drugem nadstropju pa je stanoval bogat gospod. Ni imel ne žene, ne otrok; imel pa je toliko denarja, da skoro sam ni vedel koliko.

Ta večer je ta bogati mož sedel v svoji krasni sobi in premišljeval, zakaj je tako pusto na tem božjem svetu —, zakaj ni v časnikih nič zanimivega —, zakaj v svoji mehki postelji ne more mirno spati itd. Kar mu udari na uho petje —. Sprva potihoma, potem glasneje; in slednjič se spremeni v lepo melodijo — —. Ni mogel razumeti tega, kako more biti čevljarjeva družina tako vesela in zadovoljna.

»Eh, dobri ljudje so to! Zato jih pa hočem osrečiti.« Tako je premišljeval in šel k čevljarju —.

Ravno so utihnili mladi pevci, ko stopi bogati gospod med nje. Čevljar uljudno vstane, mu ponudi stol in vpraša, če želi morda, da umeri čevlje.

»Nisem zato prišel. Ali imate mnogo otrok?«

»Da, imam milostljivi gospod —, dosti je ust, kadar režem kruh.«

»Še več pa je ust, kadar pojo. Veste kaj, oče? Jaz vas bi rad osrečil. Dajte mi enega izmed otrok; jaz ga bom posinovil in dobro odgojil. Velik gospod bo in lahko bo potem pomagal svojim bratcem in sesticam.«

Čevljar se zavzame. To ni šala, otroka pustiti od sebe, komu bi ne bilo težko to?

Toda zakaj bi ga ne dal, saj gospod mu hoče le dobro; to je za otroka in zanj sreča. Tako premišljuje čevljar.

»No, le izberite enega izmed njih, da odideva.«

Čevljar začne izbirati.

»To je Aleš. No, njega ne dam. Dobro se uči; ta bo duhovnik. Ta je druga — deklica; vi deklice ne potrebujete. Miha mi pa že pomaga čevljariti; brez njega pač ne morem biti. Ivan — hm, hm, dali so mu pri krstu dedovo ime — nemorem ga dati. Mali Jakec je pa živa podoba njegove matere; kakor bi njo gledal se mi zdi. Ta deklica pa tudi ni za to. On tamle pa je Pavlek; njega je mati najraje imela. Uboga žena! V grobu bi se obrnila, če ga popotujim. In ta dva sta pa še premajhna, kaj bi vi gospod začeli z njima!«

Čevljar je preštel vseh devet, vendar ni vedel, katerega bi dal. Začne od zdolaj gor, vendar ni nobenega zbral, ker je vse rad imel.

»No, otroci, izberite se sami, kateri bi rad šel s tem gospodom?«

Čevljarju se je solza otrnila, ko je to izrekel; a otroci so se stisnili k njemu; ta ga je prijel za roko, ta za nogo; nobeden ni hotel iti —.

Mojster se ni mogel več premagovati, sklonil se je nad otroke in solze so mu kapale iz oči po njunih glavah.

»Ni mogoče, gospod! Kar hočete, vzemite, a otroka vam ne morem dati, zato, ker mi jih je dal Bog.«

Gospod pravi, da to sam vidi, prosi čevljarja, da bi mu storil to ljubav, da ne

Vesele praznike želimō

In v dar vam prilogo zročimo!

bi več popeval z otroci. Da mu da tisoč goldinarjev, če to obljubi.

Čevljar ni še nikoli imel tisoč goldinarjev, a zdaj mu jih je gospod zastoj podaril.

Gospod odide, čevljar pa vedno gleda kakšen je bankovec tisočak; preje ga še ni videl. Slednjič ga skrbno v omaro zaklene.

A odslej je vedno molčal.

Tudi otroci so molčali — niso smeli peti —.

Čevljar je hodil po sobi gor in dol in nejevoljen razpodel otroke, ker so ga prosili, da naj jih nauči še enkrat tisto lepo pesem, ker jo že zabijo. Usede se na stolček, — a nehote začne peti:

»Sveta noč, blažena noč!«

Plosknil se je po ustih, vstal ježno in prevrnil stol. Odklene miznico, pograbi tisočak in ga nese bogatemu gospodu nazaj rekoč:

»Milostljivi gospod! vzemite tu svoje denarje nazaj, nočem jih imeti. Rajši bodem peval po svoji volji, kajti to je več vredno kakor pa tisoč goldinarjev!«

Vrgel je bankovec na mizo in šel k svojim otrokom, poljubi vse, potem pa stopil na stol med nje, in zopet se je razlegalo:

»Sveta noč, blažena noč!«

Tako so bili veseli, kot bi bila ta velika hiša njihova.

A tisti, čegar je bila hiša, je žalostno prešteval svoje krasne sobe in premišljeval, kako bi se pač mogel veseliti na tem pustem svetu — — —.

Osoljena pečenka.

Priredil Ferdo Leskovar.

Za časa, ko še ni bil svet preprežen z železnimi cestami, po katerih sopiha lukamatija, ko še niso na vseh krajih štrleli brzojavni stebri iz zemlje, bili so v Mariboru sejmi, na katerih si lahko kupil vse mogoče stvari. Posebno pa je bil dobro obiskan takozvani Tomažev sejem, na katerem so se prodajali živi in mrtvi prešiči, svinje, prasci in različno drugo živo in mrtvo meso. Bil pa je ta sejem zaradi tega tako dobro obiskan, ker se je vršil nekoliko dni pred božičnimi prazniki, in si je moral vsakdo nakupiti potrebni boljši griljaj za praznike.

Tudi Repenca v Rebru, majhni pohorski vasi, je hotela imeti za praznike pečenke. Zato je naročila svojemu možu, kateri je bil popolnoma pod njeno komando, naj gre v Maribor na sejem in naj kupi tam debelo svinjo, da bo kaj pečenke za praznike, in tudi nekaj ovojenih krač za Veliko noč. Jera je našela svojemu možu 20 goldinarjev stare avstrijske veljave na roko ter zabičila, naj naredi dobro kupčijo, naj sploh štedi, sicer naj bo pripravljen zvečer na lep sprejem.

Dobre volje je korakal Repenc proti mestu. Dolgo je iskal po sejmu, slednjič je našel pri nekem poljancu svinjo, ki se mu je dopadla. Samo nekoliko dolgonoga in nekoliko presuha se mu je zdela. Poljanec pa je zatrjeval, da je to ogrska pasma, da so vse svinje te pasme takšne, da pa imajo pol debelejši špeh kot druge itd. Repenc ga je vprašal, če ni žival, ker je z Ogrskega, preveč divja in če nima drugih slabih ogrskih lastnosti. Poljanec pa je zatrjeval, da tako mirne in krotke živalice še v svojem življenju ni imel. To je Repenca pomirilo in pobotala sta se za 18 goldinarjev. Svinja si je res dala mirno privezati vrv na levo nogo in je mirno korakala pred Repencem po cesti iz mesta. Repenc je bil židane volje. V duhu si je že predstavljal presenečenje

svoje Jere, ko bo prišel tako hitro s tako lepo svinjo domov. Veselil se je že pohvale, katero je tako redko slišal iz njenih ust.

Toda nesreča te hitro sreča in ne hvali dneva pred večerom.

Deset minut izven mesta se je Repenc ustavil s svojo ščetinasto, štirinogato živalico. Hotel si je nabasati svojo pipo. Po-peckal je svinjo po hrbtu, na kar se je takoj vlegla v cestno blato. Repenc pa je vzel svojo pipo iz žepa ter jo nabasal. Nato je vzel kresalo in gobo ter začel kresati ogenj. Goreči košček gobe je vtaknil v pipo ter začel vleči, da so se mu kmalo dvigali celi oblaki dima izpod nosa. Majhen košček gobe, ki se mu je bil odtrgal, je pa vrgel na cesto. Nesreča je pa hotela, da se je vnel tudi tisti majhen košček pri kresanju in da je tlel naprej. Nesrečen veter je pa zanesel ubogi svinji, ki je ležala kakor prava svinja mirno v cestnem blatu, dotični košček tleče gobe v desno uho. Nič hudega sluteči Repenc ni tega opazil. V začetku je svinja samo migala z ušesi, pozneje je začela tudi migati z glavo. Naenkrat pa je postala mirna in nastasila ušesa, kakor da na nekaj posluša. Tihota pred viharjem. Kakor da je znorela, vrgla je glavo sem in tja, zasukala se okolu sebe, zacvilila in zakrulila tako grozno, da je Repenc groze kar otrpnel, na to pa jo je ubrala v največjem diru po cesti in sicer nazaj proti mestu. Repenc je še bil toliko srečen, da je zagrabil vrv, toda razdivjane živali ni mogel zadržati. Svinja je kazala strahovito moč, ko je vlekla svojega ubogega gospodarja za seboj. Repenc je bil majhen, debel mož, s kratkimi, debelimi nogami, ki se skorej niso mogle tako hitro premikati, da bi dohajale divjega ščetinarja. Vrvu izpustiti pa revež ni smel, sicer mu gre rakom žvižgat osemnajst goldinarjev in doma ga čaka ploha hudih besed, če ne celo batin. Toda dalje te dirke njegove moči ne bodo zmagale. Majhni, debeli mož je pihal kakor lukamatija v poznejših časih, njegov obraz je bil rudeč kakor kuhan rak. Večkrat je svinji izpodtaknil z vrvjo nogo, da se je zakotala po cesti, toda vedno se je zopet po bliskovo postavila na svoje štiri noge ter dirjala naprej, da se je kar kadilo. Tako sta dospela do prvih mestnih hiš. Repenc se je upiral in vlekel za vrv z vso močjo, toda zastonj. Če ni hotel izpustiti, moral je naprej. Na cesti je ležal kamen, mož se je spodtaknil in padel kakor je bil dolg, oziroma širok, po blatu, da je kar tlesknilo. Zasvetilo se mu je pred očmi in poljubil je mater zemljo. Hotel je hitro skočiti na noge. Toda žival je vlekla z vso močjo in kakor hitro se je le količkaj vzdignil, potegnila ga je svinja zopet na tla. Repenc se je nekaj časa valjal in prekupical za svinjo, toda prijel ga je krč v roko, s katero je držal vrv, in ta se je hitro izmuznila z njegovih prstov. V obupni žalosti je gledal, kako je njegovih osemnajst goldinarjev oddirjalo brez slovesa naprej.

Svinja je v svojem diru pritekla na glavni trg. Tam, kjer se je ulica nehala, sta stala dva stara gospoda. Ravno je eden ponujal drugemu duhan za noslanje. Neumna žival je zbežljala naravnost med njune noge. Duhan je zletel v zrak, gospoda sta si padla v naročje ter oba skupaj na tla v blato drug na drugega. Kletev in hudovanje je sledilo povzročitelju te nesreče, svinji, ki je bežala z divjimi skoki čez trg naravnost med branjevke, ki so prodajale mirno različne pridelke. Jabolka, hruške, čebul, krompir, česen, zeljnate glave, repa, fižol itd., vse to je plesalo v prihodnjem trenutku po tleh. Toda naprej je gnal divji nagon nesrečno žival med branjevke, ki so prodajale mleko, sir, surovo maslo in jajce. Tudi te reči so postale žrtev Repenčeve svinje. Prvi branjevki je

spodbila stolec, na katerem je sedela, da je z groznim vzklikom padla svoji tovarišici v pletaršico polno jajc. Krrrač — in njen hrbet je bil lepo rumeno pobarvan. Drugo je prevrgla, da je porinila glavo v pisker medu. Jokaje je vzdignila glavo in debele rumene solze so ji kapale raz lica. Tretjo je zadela od strani, da je takoj klečala v svojem lepem maslu in siru. To je bilo javkanje, kričanje in lamentiranje na trgu. Ravno je preletela svinja celi trg, ko se je pokazal Repenc sopeč in ves poten na trgu. Ko je zagledal osemnajst goldinarjev svinjo, začel je kričati na vso grlo:

»Držite jo! Držite jo! Mojo svinjo, to presneto ogrsko mrho!«

To je bilo znamenje! V trenutku je bil Repenc obkoljen od razjarjenih branjevok. Možiček je kar zginil med njimi. Po njem je seglo mnogo rok, ki so ga držale kakor klešče.

»A tako! Ti si tisti, ki podiš svinje na nas! Le poglej, kaj je naredila tvoja žival! Sem z denarjem, plačaj takoj škodo, drugače te pustimo zapreti! Policaj! Kje je kak policaj? Zaprite lopova!«

Repenc se je skušal otresti žensk. Toda še močnejše so ga prijele in krič je postal še hujši:

»Stoj! Stoj! Ti nam ne boš ušel! Plačaj ali pa v luknjo!«

K sreči je prišel neki policaj, ki je poznal Repenca. Potolažil je branjevke, da je Repenc premožen kmet in da bo že škodo povrnil. Zdaj je bil Repenc rešen in zopet je nadaljeval zasledovanje svoje ubegle živali. Medtem se je že nabralo obilo radovednih, posebno otročadi. Svinja je zašla v ozko ulico. Ker so ji izhod iz ulice zastavili in ni vidla več nikjer izhoda, skočila je v vežo lepe hiše. V kuhinji je ravno hotela dekla zakuriti v peč, ko ji prileti svinja v kuhinjo. Od strahu se je dekla vsedla na tla. Svinja pa, ki je že slišala svoje preganjalce za seboj kričati, skočila je preko dekline v peč. Mislila si je, da najde v tej luknji zavetje pred preganjalci. Medtem je prisopihal Repenc v spremstvu cele trume radovednežev v kuhinjo. Na vprašanje, kje je njegova svinja, pokaže na tleh sedeča dekla z roko proti peči. Govoriti še vedno ni mogla, tako jo je prevzel strah. Prižgali so svečo in pri njenem svitu je obhajal Repenc svidenje s svojo svinjo, ki je lepo mirno sedela v peči.

Repenc je takoj segel z obema rokama v peč ter skušal prijeti mrcino za nogo. Toda njegove roke so bile prekratke in njegov trebuh preobširen, da bi mu dovolil dalje v peč segniti. Dosegel je samo lepo zafrknjen rep, katerega je krepko zgrabil. V svoji jezi je začel vleči za njega, svinja pa kruliti. Bolj ko je mož vlekel, strašnejši glasovi so se slišali iz peči. Zdaj je pa pošla Repencu vsa potrpežljivost, potegnil je z vsemi močmi. Knaks — in Repenc je zletel na hrbet, da je kar zabobnelo — v roki pa je držal — svinjski rep. Pri padcu je še par bliže stojećih podrl na tla. Eden od teh je padel na omaro, v kateri je bilo polno lepe porcelanaste posode. Omara se je prevrnila in lepe posode so nastale v trenutku same črepinje. Omara pa je prevrnila klop, na kateri je stal škafovec, in ta se je lepo zlila na Repenca, da bi mu nekoliko ohladila njegovo jezo. Uboga žival brez repa pa je med tem krulila in cvilila srcepretresujoče. Vsled nastalega šundra sta prišla tudi gospod in gospa v kuhinjo. Čeravno sta se jezila zaradi škode, ki jo je naredila nesrečna žival in nje gospodar, vendar sta se smejala, da so jima solze tekale po licu, ko sta zvedela celo žalostno dogodbo. Repenc si ni vedel pomagati. Nato mu je nasetoval gospod, naj vžge tresko ter jo vrže v peč. Gotovo bo to žival pregnalo iz nje. Ta nasvet je Repenc izvršil. Užgal je tresko ter jo vrgel

v peč. Vsi so stopili na stran. Nekaj časa je bilo v peči tiho. Svinja je bila mirna, kakor da bi zopet nekaj poslušovala. Nato pa se kakor divja zažene iz peči. Bila je od saj popolnoma črna, da je Repenc niti ne bi spoznal, če ne bi imela svojih dolgih nog. Načisto, da bi se prijazno kruljoč približala svojemu gospodarju, kakor je ta upal, zdirjala je skozi vrata in po dolgem hodniku dalje v hišo. Tam je našla vrata neké sobe odprta. Ščetinarska mrha je hitro porabila to priliko ter zginila v sobi. Bila je spalnica gospe. Vse je ubralo za njo. V kotu sobe je stala velika, krasna postelja. Gotovo je svinja vedela, da je to ležišče; da je samo za ljudi, tega v svoji kratki svinjski pameti ni pomislila. En skok — hops — in črna svinja se je valjala po beli, mehki postelji. Z grozo je gledala gospa to početje. Svinja pa se je gotovo dobro počutila na tem ležišču, kajti prekupicnila se je veselja. Na ta način pa se je tudi očistila vse nesnage, katera se je je prijel v peči.

Repenca je popadla strašna jeza. Prijel je za palico enega okoli stojećih ter začel neusmiljeno udrihati po svinji. To je seveda tako grdo ravnanje spravilo zopet v staro razdivjanost. Po bliskovo je skočila iz mehkega ležišča in ker ni našla več vrat, zagnala se je proti oknu. Čin — šipe so bilo strte in hudoba je golopirala po ulici naprej. Repenc je obljubil gospodu povrniti vso škodo ter odhitel. Letel je nekaj časa za svinjo, toda njegove moči so vedno bolj pešale. Do dravskega mosta jo je še zasledoval, potem pa jo je zgubil iz oči. Šel je na policijo ter prosil, naj se mu pomaga iskati. Ti so mu obljubili pomoč ter mu veleli čakati. Repenc je šel zmučen in žalosten v gostilno. Še-le proti večeru je dobil nazaj svinjo, mrtvo. Zašla je v Rossmanitove gozdove, kjer so jo ustrelili.

Pozno po noči je vlekkel Repenc na samokolnici božično pečenko proti domači hiši. Kaj se je doma zgodilo, tega ne upamo povedati, preveč bi škodilo njegovemu imenu. Ko je pa drugi dan prinesel poštni sel pismo, v katerem je bil račun za poškodbe, je Repenca skoraj zbolela. Do božiča ga je imenovala vse drugo, samo »moj mož« ne. In stem je povest končana. Dostaviti je še samo to, da je božična pečenka hlapcem in deklam prav dobro teknila, ne pa tako gospodarju in gospodinji — za nju je bila preveč osoljena.

Sveti večer — na tujem.

(Slika. Spisal Stevo Ermanov.)

Zunaj je naletaval sneg; tisti drobni, šipki sneg, ki nam tako neprijetno dé, kadar ga ostrba burja brije v obraz. A nocoj ni razsajala burja s tisto močjo kot sicer, le zdaj pa zdaj je zatulila, liki gladen volk, a se kmalo upehala v zavitih ulicah ljubljanskega mesta.

Sveti večer je nocoj —. Vse se veseli, vse raduje. Da, kamenito srce bi moral imeti oni, kogar nebi razvedrilo ime: Sveti večer —.

Veselo pogovarjajoč so hitele po ulicah trume vernikov, idoč k polnočnici. Vsem se je bralo na obrazih veselje in sreča. Vsem, — no to ni bilo resnično. Tam po Sv. Petra cesti je korakal osemnajstletni mladenič — sam. Bistro oko bi kmalo opazilo otožnost in žalost, ki se mu bere z obraza.

Prišel je pred frančiškansko cerkev. Postal je malce tu, in poslušal ubrano zvonjenje, ki mu je od vseh strani donelo na uho. »Oh, to zvonjenje!« — Tudi lani je poslušal zvonjenje na sveti večer; poslušal doma, v tih, mirni domači vasi —. Kako vsi drugačni občutki mu polnijo dušo letos! Že je mislil, da se je privadil tujine, da je vsaj deloma pozabil kraj, kjer mu je cvetela prva, nežna sreča. A

nocoj, ko so zvonovi peli tako lepo, kakor zvonijo le v sveti noči, ga zopet ravno njihov glas spominja bridke resnice: »Vse na svetu se spreminja.«

Stopil je v svetišče božje. Mogočno so donele orglje; vmes pa se je glasilo ubrano petje: »Sveta noč, blažena noč!«

Ivan — tako se je imenoval mladenič, se pririje do altarja, ki je posvečen sv. Antonu. Krasne jaslice so bile tu narejene. Ivan je pokleknil pred jaslice in goreče molil k božjemu dedetu, proseč ga milosti, da bi ga varoval na tujem vseh nevarnosti, ki prete mladeniču med svetom. Molil je tudi za svojega rajnega očeta — »O Bog! kdo bi si bil lani na sveti večer mislil to?! — Toda zgodi se Tvoja volja.« Tako je vzdihnil Ivan in svetla solza se mu zasveti v obeh.

Končano je bilo sveto opravilo. Večina vernikov je odšla, le ta in oni je še pokleknil pred jaslice, ker mu preje ni bila dana prilika zato.

Ivan je stopil v stol, ni še hotel iti iz cerkve; čemu? — Saj drugje bi nocoj ne mogel biti; tu v cerkvi pa se mu zdi nekako čisto domače —, in pri pogledu na jaslice se mu neznana miloba vseli v srce. Zdi se mu, da vidi daleč v domači vasi kapelico, v koji je še lani napravil jaslice — no, niso bile tako lepe sicer kot te, ali njemu so se zdelo mnogo lepše, mnogo dražje —.

Zamislil se je nazaj v srečno dobo svojega življenja; — mizar je. Dokler se je učil v sosedni vasi, tedaj je prišel vsaki dan domov — najljubši so mu ti dnevi. — A doslužil je svoja tri leta in misliti je moral na daljno izobrazbo. Misel na ločitev mu je bila britka, a sprijaznil se je slednjič z njo. Spominja se besed, ki mu jih je govorila ob slovesu mati: »Ivan, ne pozabi Boga na tujem in Bog ti bode pomagal. Priden bodi, varuj se slabih tovarišev in rad moli k Bogu.« In oče — resen in strog mož sicer — mu je tedaj stisnil roko rekoč: »Pojdi sin, in ko se vrneš, glej da te bova vesela jaz in mati!« Poslovil se je še od dragega mu strica in dobrih sosedov — potem pa solzeč se odšel —. Gledal je iz železnice kako so zginjale domače gore, in zdelo se mu je, da se je s tistim dnevom poslovil tudi od svoje mladosti. —

Prišel je k tujim ljudem, priden je bil in radi so ga imeli, vendar tu se ni mogel sprijazniti. Mojster, pri katerem je delal, je smešil vse kar je bilo zanj sveto. Silil ga je slabe brezverske časopise čitati in v slabe družbe zahajati. Ivan, kot zaveden katoliški mladenič, je kmalo spoznal kolika nevarnost mu preti, zato se je kmalo poslovil od te hiše. In šel je v Ljubljano. Našel je tu pošteno, krščansko hišo in tu je ostal; tu se je čutil zadovoljnega. —

Veliki mladeniški shod je bil. Poslušal je Ivan ognjevitte govore navdušenih mladeničev, a on se ni mogel veseliti. Dasi sicer vedno vesel in živ, je bil otožen — sam ni vedel zakaj —. Doma pa ga je čakalo drobno pisemce, in žalostna njegova vsebina, da je danes umrl njegov stric Joško —. Ni jokal Ivan, samo vzdihnil je: »Oče! Tvoja sveta volja naj se zgodi!« —.

Par mesecev pozneje pa se je peljal po železnici proti domu. Proti domu — vsak je vesel, ko čez dolgo časa zopet upa videti domače gore; in Ivan — solzil se je, in zdaj pa zdaj zaihtel —. Železni konj je hitel. Že vidi Ivan v daljavi dobro znani mu vrh domačega hriba — in zdaj se mu pogled odpre —. Še je stala domača vas na istem mestu kakor preje; v njej pa, tam sredi, stala je njegova rodna hišica —. Njega je bridkost obšla. Če bi bližje bilo, bi lahko opazil čez okno tam sredi hiše oder, na njem pa blede obraz — svojega očeta —.

Srce se mu je trgalo, ko so zagrebali njegovega dragega očeta; a ni plakal,

ampak udano vzdihnil k Bogu: »Zgodi se Tvoja sveta volja!« —

In nocoj — sveti večer je —. Kako se je v oni zlati dobi veselil tega večera! Kako je pripravljaj raznovrstne reči za jaslice! A letos —. Še delajo jaslice njegovi znanci, še lepo v krogu pojo božične pesmi — a on tu spoznava, da se je res pri slovesu od doma poslovil tudi od svoje mladosti.

Pogledal je Ivan okoli in videl, da je sam v cerkvi; vstal je tudi on. Zunaj ga je pa pozdravila stara znanka — burja. Ivanu pa se je zdelo, da je to umrli, brezčutni svet — — — toda zdihnil je: »Oče! Tvoja sveta volja naj se zgodi!« potem pa je pospešil korake — sam ni vedel kam — — —.

Kako se je Lešnikov Peter ženil?

F. Leskovar.

Najlepša leta pač preživi vsak fant pri vojaki. Čeravno so huda leta, vendar se jih z veseljem in ponosom spominja, »ko je nosil sablico, puškico nabasano«. Tudi svojih tovarišev se rad spominja, ki so z njimi delili slabe in vesele ure. In če se pozneje sreča slučajno s katerim, gotovo si pristrčno stisneta roki, zavijeta jo v gostilno ter si tam pri kupici vina oživita spomine na skupna leta.

Tako sem se tudi jaz slučajno sešel pred nekaj tedni z Lešnikovim Petrom. Peter je bil pri vojaki najpriljubljenejši dečko. Vedno vesel, poln šal in dovtipov. Ko ga toraj srečam, sem takoj opazil, da je še vedno stari dovtipni Peter, čeravno so mu njegove brke in brada delala resno moško lice. Vendar te modre oči, te so še gledale vedno tako šegavo v svet.

Kmalu sva sedela pri dobri kupici vinca v Narodnem domu, ter si pripovedovala in oživljala šaljive in resne dogodbe iz vojaških let. Posebno Peter je oživel pri teh spominih ter vganjal šale, da ga je bilo veselje poslušati.

»No, Peter!« rečem mu slednjič, »povej mi kako šaljivo, ki si jo naredil po vojaških letih?«

Peter se je namuznil in rekel: »Po vojaških letih sem naredil najboljšo takrat, ko sem se ženil.«

»Povej, Peter!« silil sem ga radoveden.

Na to je tovariš začel: Oktobra leta 1899 sem prišel domov, lačen, žejen, trideset krajcerjev v žepu, na pol novo obleko na sebi, spominsko kolajno na prsih. Nobene hiše, nobenega domovja, nobene krave, nič denarja kakor tistih borih trideset krajcerjev — zdaj pa skači. Toda poguma nisem zgubil, ampak sem takoj mislil: Peter, ti se moraš oženiti! Drugače bo slaba! In — pa s kom? — Seveda z lepim in bogatim dekletom! — Ja, ko bi ga bilo tako hitro in lahko dobiti!? — Prihodnjo nedeljo sem se malo ogledal po dekletih. Takoj sem jo imel! Veš, dekle, pridno, mlado, lepo kakor spomladno jutro, z eno besedo, pravi biser med dekleti in vrhu tega pa edina hčerka bogatega kmeta. To je bilo vse lepo in dobro. Ko bi le tega očeta ne bilo! Oče te deklice je bil hud, neprijazen človek, ošaben ko turški paša, skop tako, da je gotovo noč in dan sedel na svojem denarju. — Več kot štiri tedne ni zdržal pri njem noben hlapec. Eden ni ugajal kmetu, drugi je pogledal preprijazno hčerkico in moral je oditi. Bal se je, da bi se mu hčerka omožila, in da bi prišel njegov lep denar na ta način v tuje roke. En ducat snubačev je že napodil. Brez hlapcev in dekel, samo s hčerko in dvema starima najemnikom, daljnima sorodnikom, je delal ter trpinčil sebe in druge. Vsled tega je bilo tudi njegovo zemljišče zelo slabo obdelano. Stari se mi torej ni nič dopadel, tem bolj pa dekle. »Le pogum, Peter!« sem si mislil, »če si pri vojaki s

surovimi podčastniki shajal, zakaj ne bi z godrnjavim starcem. — Toda dekle dobiti bo težko, če je že marsikateremu bogatemu fantu spodletelo. »Korajža velja« in napotil sem se takoj naslednji dan k Čmerniku, tako se je imenoval kmet. Stari ni bil doma. Hčerka mi je takoj prinesla kruha in mleka ter me silila naj si vzamem, kolikor želim. To sem tudi pošteno storil.

Ko sem zavžil, sem rekel: »Bog ti povrni, Marica! Če boš ti kedaj potrebovala kako uslugo, s srca rad ti jo storim; na primer, če potrebuješ kedaj kakega ženina, le pokliči me!« Deklica je zarudela ter bežala iz sobe. Šel sem za njo. Zunaj se mi je že nasmejala in rekla: »Da, Peter, če bom kedaj kaj potrebovala, ti bom že povedala!« Ko sem vprašal po kmetu, mi odgovori, da je šel iskat hlapca. To je bilo ravno kot navlaš. Stari ni našel hlapca in čez osem dni sem šel zopet tja. Ravno kakor sveča sem se postavil pred kmeta: »Dobro jutro, oče Čmernik! Prišel sem od vojakov in nimam nič službe. Ali ne potrebujete nobenega hlapca?«

»Seveda ga potrebujem«, je zahreščal, »znaš delati?«

»Kakor stroj!« sem rekel.

»Pa tudi pridno delaš?«

»Kakor živina!«

»In koliko plačila zahtevaš?« me vpraša.

Zdaj sem se naredil ponižnega, kajti mislil sem si, pri njegovem žepu ga najložje primeš. Odgovoril sem:

»Plačila ne zahtevam nobenega! Pol leta vam bom delal in potem sami določite, koliko zaslužim.«

Kmet me je pomilovalno pogledal, mislil je gotovo, da nisem pri pravi pameti, potem pa je zagodrnjal:

»Ne, le zahtevaj plačilo, mi je ljubše. . . Nočem, da bi potem tožil!«

»Ne zahtevam nobenega plačila in tožil vas tudi ne bom. Čez pol leta mi dajte kar mi hočete!«

S tem je bil Čmernik zadovoljen in čez dva dni sem vstopil. Pol leta sem delal kakor črna živina! Njive in travniki so postali lepši in v spomladi je zelenelo in cvetelo na njih, da je bilo veselje. Gospodar je mnogokrat godrnjal, toda nisem se brigal za to. Delal sem neumorno naprej. Opazil pa sem, da me stari ima vedno rajši in da me večkrat zadovoljno opazuje pri delu. — S hčerko sva si bila kmalo dobra. Seveda tega očeta ni smel niti slutiti. Rekel sem ji: Če je oče blizu, bodi surova z menoj kakor svinja z žaklom polnim koruze. Dekle, je celo komedijo kmalo sprevidelo in gledala sva se kakor pes in mačka, če je bil stari blizu. To mu je ugajalo. Čez pol leta ni kmet nič omenil o plači in jaz tudi ne. Že sem služil skoro eno leto, ko sem svetoval Marici, naj zahteva od očeta, da me zapodi iz službe. Stari pa je vskipel in začel kričati: Tako, zdaj ko imam enega, ki je kaj vreden, ga hočeš spraviti proč od hiše. Jeli, ker se ti ne laska in prilizuje? Za tisoč goldinarjev ga ne dam od hiše!«

Čez dva dni sem šel k njemu. »Oče, rad bi z vami govoril zaradi plačila!«

»Le govori!« mu je ukazal.

»Za prvo leto ne zahtevam nič, za drugo pa zahtevam veliko. Če vam je preveč, pa grem, izvedel sem za izvrstno službo.«

»Zahtevaj!« je zagodrnjal.

Vzravnal sem se pred njim, krepko postavil pred njega ter rekel:

»Oče Čmernik, jaz zahtevam vašo hčerko Marico za ženo. Če jo dobim, ostanem zastonj vaš hlapec!«

Pri teh besedah je stari odskočil od klopi skoraj do stropa. Začel je kričati: »Kaj, ti berač, ti nemanič, ti hočeš hčerko najbogatejšega kmeta za ženo!«

»Potem pa grem!« sem rekel mirno.

Zdaj je utihnil in nekaj časa premišljeval. Zvito in hudomušno se je nasmešnil in nato pa žalostno vzdihnil rekoč:

»Dragi Peter, s srca rad bi ti dal Marico, nohenemu rajši kakor tebi, toda dekle te noče in prisiliti je ne morem.«

»To sem že opazil«, odgovoril sem mu z jokajočim glasom, »pa poskusil bi jo vendar vprašati resno, če me hoče. Če pa ne, pa ne!«

»Vprašaj, kolikor hočeš!« reče kmet.

»In če me mara, ali mi jo pa tudi vi gotovo daste?«

Stari si je nekaj časa premišljeval, se nasmejal škodoželjno in odgovoril: »Če te mara, je tvoja!«

»Boste mož beseda?!«

»Mož beseda, Čmernik še ni nikoli prelomil besede.« — Nato je poklical Marico, ki me je takoj ježno pogledala. Stari se je tiho nasmejal.

»Marica«, je rekel počasi, »Peter te želi za ženo, ali ga hočeš?«

»Ali smem storiti, kar hočem?« vpraša dekle in me ježno pogleda.

»Kakor hočeš! To prepustim popolnoma tebi!« reče kmet.

»Potem vzamem Petra!« odgovori deklica resno.

To bi ti videl starega! Kakor brez uma je skakal po sobi gor in dol. Tulil je, kakor ranjen lev. »Ti nimaš nič, on nima nič! Berača! Kako se hočeta oženiti?!« Midva pa sva ga opomnila na dano besedo. Da bi pa besedo prelomil, k temu mu pa zopet ni pustila čast in ponos kot staremu slovenskemu kmetu. Slednjič se je godrnjaje moral udati. — Živijo! Žmaga je bila moja. Štiri tedne pozneje je pa bila gostija!

S prva je bil stari godrnjav in čemern. Ko sta mu pa čez dve leti grabila po brkah dva čvrsta vnuka, stalila se je ledena škornja okoli njegovega srca. Otroka sta ga napravila otročjega. Zdaj je dobrosrčen ded, da ga ni boljsega. In ženo imam, prijatelj, da bi je ne zamenjal za celo cesarstvo. Vidiš, človek ne sme nikoli zgubiti poguma. Pogumnemu pomaga Bog.«

Prisrčno sem čestital tovarišu k njegovi zasluženosti sreči in kozarca sta veselo zažvenketala.

Kovač — zdravnik.

(Iz hrvatskega I. V. Starogorski.)

V mestu G. je živel umirovljeni general B., ki si je nabral lavoro. venec na bojnem polju leta 48., 49. Bil je to človek dobrega srca, vesel in zgovoren. Imel je svojo hišo in gospodarstvo ter je bil najraje doma.

Nekega dne pošlje po kovača Pana, da mu okuje neka vrata. General je sedel pod lipovo senco in gledal, kako Pano kuje. »Ali želiš čašo dalmatinca, da ti bo šel posel bolje od rok«, reče general.

»He, he! Vroče je, pa bi bilo dobro malo ... da se ohladi grlo«, odvrne Pano. General se je smejal in sipal šalo za šalo.

»Gospod general, vi imate medene ure.«

»Res mi ničesar ne manjka, samo Bog mi daj zdravje.«

»Lani ste se pogostokrat sprehajali, gospod general, a letos vas še nisem videl.«

»Prav govoriš, Pane. Rad sem šel na sprehod, ali sedaj ne morem, ker se mi je napravil nekak žulj na levem palcu. To me tako boli, da bi najraje kričal.«

»Ali ste vprašali starega Snajderja, kako bi se rešili tega hudimana?«

»Snajder je bil zdravnik in se je še dokaj dobro razumel v zdravljenju.«

»Vsa njegova mazila ne pomagajo nič.«

»Ali dovolite, da jaz to pogledam?«

»Ti se ne razumeš na to. Vendar pa poglej! Vzemi mi čevlji z leve noge in boš videl.«

Pane pljune v dlan, sezuje čevlji, potipa žulj, se nasmeje v brke ter reče:

»Jaz vas ozdravim in zopet boste lahko šli na sprehod.«

»Ti misliš odrezati, da čim prej pridem pod grudo.«

»Bog varuj, gospod general! Nočem vam rezati. Dovolite, da nekaj storim in dam glavo, če se še vam kedaj na onem mestu naredi kak žulj.«

»Slišiš, Pan! Če to storiš, dam ti tri dukate in tri steklenice vina.«

»Torej jutri v jutro, in prepričali se bode, da Pan zna zdraviti kaj takega.«

Drugo jutro pride Pan h generalu. Najprej gre v kuhinjo, a takoj se vrne v salon.

»Čuj Pan! Pazi, da ne počneš kake neumnosti!«

»Ne bojte se, gospod general.«

»Pazi Pan, ker ne poznam šale v tej stvari. Ti si šaljivec, a z menoj se ne prični.«

»Gospod ganeral, sedite na stol in položite noge na ta podnožnik. Lahko čitate časnike, jaz bom že storil svojo.«

»Ali kako me misliš zdraviti?«

»Ne skrbite, gospod general. Ni treba gledati v mene. Za dve minuti sem gotov ali pa že prej.«

»Delaj, kakor znaš, pa varuj se!«

»Le sedite in držite nogo na podnožniku. Jaz se takoj vrnem.«

Pan gre v kuhinjo in general vzame časopis in začne čitati. Oni je bil nekaj časa v kuhinji in general se je zaglobil v časnik.

Za četrto ure pride Pan nazaj v sobo. Desno roko je držal zadi. Poklekne zraven noge in pritisne na žulj — kos razbeljenega železa.

General plane kviško kot blisk, pograbí palico ali Pan odbeži iz hiše. Znal je, kaj se bo zgodilo, zato je bežal kar je mogel.

Komaj je prišel v hišo, že je bila obkoljena od straže. Po noči pa je Pan pobegnil na polje in bil tam deset dni.

Ko je general zvedel, da je zginil Pan, mu je bilo žal in bal se je zanj. Medtem je Pan zvedel, da se je jeza generalova ohladila in povrnil se je domov.

Nekega dne kuje v kovačnici, kar vstopi general. Pan se ustraši in kladivo mu pade z rok.

»Ha, ha, ha! Sedaj mi pa ne uideš! Prišel sem, da ti plačam dolg.«

Pan si misli: Sedaj se je skuhalo. Palice ne bodo manjkale.

General opazi njegovo zadrego.

»Ne plaši se, doktor«, reče s smehom general. »Ko bi te bil tedaj dobil, bi se ti bilo slabo godilo. Sreča tvoja, da si imel gibčne noge. Danes je drugače, jaz sem tvoj dolžnik. Ti si me rešil nevolje. Evo ti tri dukate, a moj sluga ti prinese tri bokale izvrstnega dalmatinca, pa se napij na moje zdravje.«

Pan ni verjel svojim očem, ko opazi tri rumenjake. Smejalo se je, da je tako lahko pridobil tri zlate. General se je pa čudil, kako je prišel kovač na to misel, da odstrani žulj z razbeljenim železom.

Ali to vam je bila živa, pravcata resnica!

Ali je to morebiti kaj hudega?

Nekega pastirja je prijel žandar in ga peljal v ječo. Ko je tako sam v celici sedel, ne da bi vedel, zakaj je zaprt, je začel o samem sebi premišljevat. »Brez dvoma,« tako je govoril sam sebi »je to kaka pomota. Imajo me za nekega dru-

gega, ker če tudi na vse strani premišljujem, ne vem, da bi storil kako hudobijo. Kaj sem pač storil krivičnega in hudobnega? Vsak dan sem molil svoj rožnivenec: ali je to kaj napačnega? Pletel sem jerbaške iz ličja in protja in sem se vlegel opoludne pod senco starega hrasta: ali je to kaj krivičnega? Piskal sem na svojo piščal in pel pastirsko pesem: ali je to morebiti kaj hudega? Druzega nisem ničesar naredil. In vendar so me zaprli! Tako se zgodi lahko, da vjamejo koga nedolžnega.«

Iz tega premišljevanja ga zdrami sodnijski sluga, ki je vstopil in mu velel: »Pojdi z menoj!«

Pripeljal ga je pred sodnika, kateremu naravnost pravi: »Gotovo me imate za kakega drugega, ali pa so me grdo obrekovali.« — »Kaj govoriš o kaki zameni ali obrekovanju? Ali nisi ti pastir I. iz vasi te in te?« »Da, ta sem pač!« »No, obsojen si v težko ječo.« — »A zakaj vendar, gospod sodnik, kaj bi bil vzrok?« »Kaj je vzrok? Med tem, ko si piskal in prepeval, so koze objedle živo mejo in zašle skozi njo na sosedov vrt, kjer so objedle cvetice in zelišče in vse zelenje. A to so bile neumne živali, ki nimajo pameti: tebi je bila skrb in dolžnost, da nanje paziš. Tega nisi storil, in zato si odgovoren in kazniv ti za škodo, ki so jo naredile. Med tem, ko si razmišljen molil rožnivenec in pletel jerbaške, sta ušla dva vola čez jarek, se drvila po žitnem polju ter naredila v vinogradu silno škodo. Tvoja dolžnost je bila, da bi pazil nanje in zavrnil od tuje zemlje in tako zabranil škodo, ki jo je naredila neumna žival.« »Prosim vas, gospod sodnik!« »Le nič se zagovarjati! Krivda je tako očitna in zato obsodba taka!«

Krščanski starši! Ta pripovedka meri na vas! Prikazali so bode pred sodnijski stol božji in stali morebiti na strani zavrženi!

»A zakaj vendar?« bote prašali. Ti oče si sedel v gostilni zvečer, pil svoj vrček in se prijetno in prijazno, nedolžno razgovarjal z dobrim svojim znancem. Vedel si, da je tvoj sin v onih nevarnih letih, a ti nisi pazil nanj. Pa je vdaril sin čez mejo božjih zapovedi in oropal drugim in sebi čednosti in milosti. Tvoja dolžnost je bila, da si pazil, s kom občuje in kje je tvoj sin. Tega nisi storil in tako se hudo pregrešil nad svojo dolžnostjo.

In ti, hišna mati, si sedela zvečer z dobro svojo sorodnico v hiši, pogovarjala se o živini v hlevu, o setvi in žetvi, ali se podala k počitku. Tvoja neomožena hči ali dekla pa je prodrila čez plot npravne zapovedi in je izgubila, ker je nisi čuvala, venec nedolžnosti svoje. Pastir mora prestatí kazni za škodo, ki jo je naredila živina na tvojem polju, in tvoja zanikernost v skrbi za svoje otroke ne bi bila kazni vredna?

Marsikateri oče, marsikatera mati pravi v nevolji ali jezi nad svojim otrokom: »Ti me boš še pod zemljo spravil!«

Ne, oče, ne, mati — bojim se, da te spravi tvoj otrok še v pekel!

Nekako dve leti je tega, kar je bil mlad človek obsojen v smrt na vešala. Pa je dejal sodniku: »Gospod, ko bom visel na vislicah, dajte me fotografirati in pošljite sliko mojemu očetu!«

Sodnik mu pravi: »To ne gre, ker je prepovedano!«

»Tedaj pa prosim, pošljite po moji smrti mojemu očetu vrv, za katero me bodo obesili in mu povejte, da je on kriv, da moram umreti kot hudodelnik na vešalah.« Kako strašno!

Naróči koj si Gospodarja,

Doklér imaš še kaj denarja!